

ఆముఖమే!

(చింతా శింకరదీక్షితులుగారు)

I

“నరసింహా! ఇన్ని సంవత్సరముల నన్ను చూచిపోతే తని సంతోషించుచున్నాడు. నన్ను చూచి జాలుగోట్టు మాత్రమే యొకడు, జాలుకు యుగయుగలెలలంతరలసి వచ్చినది.” అని నుండరమ్మ తన కాగిలితో దివికియన్న పుత్రుని మొగమును జూచి పలుకుచుండెను.

నుండరమ్మ కిరువది సంవత్సరము లింకను నిండలేదు. ఆమె రాజువంశాధిపతియగు పోలీసు సబ్ ఇన్స్పెక్టరు మాధవరావు భార్య. భర్తతో గాఢమైన ప్రేమయొనరించుచున్నది. కాని నుండరమ్మ తన కాగిలితో దివికియన్న పుత్రుని మొగమును జూచి పలుకుచుండెను.

“నీకు బాధపట్టినది ఏమిట? రోజురోజుకూ కాగిలి నీటి నీరుతో నీ నొంతునకు తెచ్చి, తీర్చుకుంటున్నావని నీకు తెలియదు. ఎంతమంది నీ బాధ? అని నరసింహుడు నుండరమ్మను పోలీసు సబ్ ఇన్స్పెక్టరుగా నేనా.”

నరసింహుడు నుండరమ్మ పోలీసు కేంద్రమునకు వచ్చిన చావుగలిగిన వేదాంతాన్ని చూచియు నవనవనములను గల నీలమైన నాటివేషము కొంతకాలము గాత్రము జేయమను కష్టమును పడుచున్నది. విద్యార్థిగలవలె నున్నది. దీని లెఖనము చేసెను. ఆమె దానిని చూచి ధరించుచున్న దుస్తు లాతడు సామాన్య గృహస్థులకు నుండు ధనవంతుడని చాట గలవు. నుండరమ్మ పుట్టినిల్లకు విశ్రాంతి పట్టినది.

“అయితే యింటిలో నుండరమ్మ ఖులాసా గానావా?”
“ఖులాసాగానే యున్నాను. నాన్నగారు నేను తిరిగి వచ్చినానని చాలా సంతోషించినారు.”

ఇంతలో నుండరమ్మ పుత్రుడు వచ్చి తల్లికాళ్లకు బట్టు కొని లాగివేడెను. చాని నుండరమ్మ కనకావళిగా, నరసింహ ముత్యమై బాలికలగా కాబోలు జాతర నెత్తుకొని నుద్దులాడెను.

మాధవరావు పోలీసునివై పరగ్రామమునకు తారము దినులులకు బయ్యెను పోలీసునివచ్చెను. ఆతడు గృహమునకు వెళ్లిపోవుచు, “నుండరీ! నీకు 10 దినములరతనము వచ్చుటకు వీలులేదు. నీకు బుధవారముకదా! నీకు వై శుక్రవారమో లే! శనివారమో వచ్చెదను. కృష్ణుడెచ్చటికిని బోయి చిక్కుపెట్టకుండ చూచుకొను చుండలయును. ఒంటిగా నింజిలో నుండువు. బాగ్రతగా నుండరమ్మను నుండరమ్మ! కొలక నుంచిన కాదు” అని యామెకు నొసట చుట్టి తన నాకామునకు బోయెను. ఆనొసట నే యీవరసినాము గూడ నుద్దియించెను కదా!

ఆదినము బుధవారము. మాధవరావు పూజనకేగి యెనిమిది దినములె యాయెను. ఆతడవకొనినట్లుగా కాక, యాతని కార్య మానినంతదే నే పరిష్కరించుటచే తన సామాను నెల్ల నాభిల కప్పగించి, యాతడు త్రొవ్వునుబండినై యందుగా బయలుదేరెను. మాత్రుగా కాతడు భార్యకు కృత్యక్షమై యామె నాకృత్యము నొంజింపజేయవలయునని యాతని యుద్దేశ్యము.

మాత్రుగా భార్య కృత్యము గలిగింపవలెననిగానిన మాధవరావున కెల్లు కేసనోడనే యాకృత్యము తనంతనే యెదవించెను. ఆహా! మానవత్వ మెంత నూత్నముగా నడిచినదా కాగలదు!

మాధవరావు నిరసింపియున్న యింటి కొక్కటే మేడగలి. ఆయంతెట్లుంటు మెట్టిటి నడిమిసొంతులతోనుండెను కలవు. మాధవరావు యిట్లు కేరి నైసికలను నడిమిసొంతులతో నెట్లునప్పటికింజిలో క్రొందభాగమున భార్య యిరికికొని కుమారుని యిరికికొని యాతనికి గోచరముకాలేదు. దానికి తోడు మేడమెట్లు క్రొంద నెక్కరియూ రెండుజోళ్లు, మేడవై చూటలనందడియు విసిరబడ జొచ్చెను. అప్పుడుదనుకు 10 గంట లాయెను. చుట్ట సంకలియెనను ముడి భార్య మేడవై నెక్కరితో మాటలాడుచుండెనని యెటుంగ నుద్దేశ్యముగలవాడై యాతడు కెక్కడును మనమంద మేడమెట్లు నెక్కడు. మెట్టుకు నాల్గవజ నులనూనెననే గది నుచ్చమెనకు మెట్లునెక్కనే గదికిటికి యెండును. అట్టికి తలముగా చేసి యుండునని మాధవరావు తొలిగ యుండుటలేదు. దాని కొకటి రెండు రంధ్రములన్న సంకలి యాతనికి విశదమగుటచేతను, మాధవరావు రంధ్రముల నుండ బరికింజి యొనరించి, భ్రష్టమౌతుండ యచ్చటికి జేరెను. మేడ తలుపునాడ తీసియే యుండెను.

మాధవరావు కిటికీ రంధ్రములనుండి జూచి, విండున్నదాని నే చూచి మింతరతనము చూపుచుంటిమి.

ఆట్లు మాధవరావు చూచుచుండెను. క్రొంద దింపి సరిసినాము మాధవరావు మంచమువైచేసి కూర్చుండెను. నుండరమ్మకూడ యాతని వరసనేకూర్చుండి, తన కుమారునిజూచుచుండెను.

నుండరమ్మ సరిసినాము వైపు లేచిపోయెను. నరసింహుడూడ యామె వైపున కాగండ వరకుండెను. నుండరమ్మ ముందుండెను.

“నీ నీవరగాత్రం బయలుదేరి చెన్నపట్టణమునాయెదను. తిరిగి రెండు మూడు వారములలో తిరిగి వచ్చెదను.” అని నరసింహుడు నెను.

“ఇప్పుడేదెచ్చితి నింతవారమునాటి! తిరిగి చూడలకన బడసందబోయెదవు కాబోలును” అని నుండరమ్మ విచారకృష్టయై యాతని మేడ కాగిలియొనరించి పలికెను.

“అబద్ధము పోయినది. నా యత్నవారింజికిబోయి దానిని తీసికొని వచ్చెదను. లేక నాముని జాలికి నడచుటగా తిరిగి వచ్చెదను.”

“అంతేదేవు. అతడు నెక్కడు, చాలాచాలా నుడిగి నాకు చెప్పవలెనుకదా! నీ యింటికి వచ్చెను” అని నుండరమ్మ తన బ్రతుకొచ్చుచు నుండగా, మాధవరావు తలూనన, నిశ్చయముగా మేడమెట్టుకు దిగి, తనవైకిటునుదీకికొని యూరగా నీకి బోయెను.

తానింతకాలము నుండియు ముత్యమే ముగ్ధముగ నుండి యున్నాడు. తన భార్యకును యీ నుండరమ్మ తా నిరంతరము ముఖమెండు నాదెయింతుంగని పరపుత్రునితో తన మంచమువై కూర్చుండి యిష్టానోష్టి జరుపుచుండెను! కాని నుండి! అని యాతడు జెప్పెను. తనవైకిటునుదీకికొని వచ్చెను. ఇంతకాలమునందు నుండరమ్మ తన బ్రతికిన నీవు దీమె మూలమున నల్లపాలగుచునా? యని యాతడు దీక్షాతోచనలో నుండియుండెను.

దీక్ష కాక దూరము నొక మనోబలము భోజనముజేసి, స్నేహమునకుబోయి యాఫీసువారి జూతుకొనుండెను. కాని చాని బుద్ధిచాత్ర మాస్మాంతముల నిలవగలదా?

II

బుధవారము సాయంత్రము మానగంటలకు నుండరమ్మ కుమారుని చూద్దురాదును నడిమిసొంతుల కూర్చుండియున్న కాలమునందు, పోలీసు జనాను లకుదెంచి, సామాను నింట నుంచుచుండిరి.

“పంతులుగా రెప్పవచ్చెదను!” అని నుండరమ్మ జాగరణు బ్రక్కించెను. జనానుల యుఖమున నాకృత్యమున యెంచెను.

“అమ్మా! తంతులుగా రెప్పవచ్చెననే వైసికలవైబయలుదేరినారు. ఇంకను గృహమున జేరలేనా? అని వార లాతుర తిరిగి వచ్చెను. నుండరమ్మ మొగమున భీతిబొందినది.

“దానిలో నేమియు కష్టము కలగలేదుకదా?” అని యామె జాగరణ నొడగె; ఇంతదినముల మైపు ప్రయాణముకదా, దానిలో నేమి, చరదృష్టవశమున భర్తకు గాయములు కలిగినవేమో, యని యామె విచారించుచున్నది. జనానులు సామాను నింటింటి కలగొని వచ్చెనని చెప్పి వారు పోలీసు స్టేషనుకు పోయి. నుండరమ్మ దుఃఖమునకు మితియు మేరయులేదు.

“అమ్మా! ఏమి కష్టము ప్రాప్తించినదో కదా? చని పోయినాడని యెఱుంగియున్న నరసింహుడు తిరిగి కన్నులబడి యెనిమిది సంతోషమునందా ప్రాణములన్న నెక్కడుగా నన్నాదరించుచున్న భర్తగాన నేడకానియుగా దృక్పథము కాకుండుటకు విలపించగా? పాతదీక్ష. మాకులులంత ఎడతెరపి లేకుండ బలహీనులవై గ్రహించెనా? అక్కటా! ఇట్టి విపత్కాలమున నరసింహుడైన లేకపోయెనే! ఈతెంకతో రాత్రియంతయు నొంటరిగా నీయుంట నెటు కాలముగడచగలసి! నరసింహుడుండ నాకడెవరూ కనుగొనినది యుండుకదా? అన్ని విధముల చెడినదానను నే నీ! అమ్మా! నాకు దిక్కెక్క?” అని యామె విలపించుచున్నది.

ఆనడుమున కొక గ్రహణమాయెదై, యొక్కటే తీరన, స్నేహముగూర్చుండి, మాధవరావు చెక్కిలకు చేయి జెప్పుకొని తతకధానముతో వెదలియు వెదలని నాన్ను లొచ్చువు లచ్చావ్వున విశ్వాసము కొకవిధమైన దాననునను, నానాచ నావరకుండె యుండెను.

“ఎంతకలిగినానుకో జూచుచున్న నేమి, యెంత చేసినాను గనబలవిన నేమి, ఎంతకలురాగముతో వచ్చెనను

నేమి, శ్రీ సృభావనైష్యమును విడిచి యుండనేరదు. నీకిచ్చె వాస్తవమును జనుకళకళమున నేమోకాని శ్రీస్వామియనునది నిర్ణయంప మానవునకు కేవలము? ఇంతకాలమున తా నేకేనై వచ్చెననుకాదుకో యీమె నుంక బోనాముక తలవెట్టె నింకేమి కలదు? ఛీ-ఛీ! ఇకనీకునీ మొగమెండు మానవము? ఇన్నిదినములును వరువు కృత్రిమలతోనుండుననునీ నీ! నీ యూర తల నెత్తుకొనగలదా? ఏదైనదుగ్ధాగ్రము కాచుంక నను, దానిలన నల్లపకటమేకాని యింతకన్న ఫలమేమి కలదు? ఈగ్ధాగ్రమున నేమియు నేను మాత్ర మెక్కడను? ఇద్దరు కలలాది మాకు నుడివెట్టింతులు. కృత్రిమలనుండుననిగానా నుండు చే) కుతోర లింకలేదా? ఆమెజేసినవినాము. నయి నిచ్చ నుండరమ్మకు! ఒక్కొక్కరి కొక్కొక్కరునగు ముగ్ధులతో మాకిరియతోడనే యుజ్జానుబంధము తీరదా? ఈమెతో కాపుర మింకయు నెట్లుసాగుచును. బతుకునరలుకల! ప్రతిశ్రీయు నీతానుచాలామీయే.” అని యామెవై తనకిరియ జుండిన ప్రేమలతకను ప్రాప్తమైనది మాధవరావు దీక్షాతోచన నను నుండియుండెను.

ఇంతలో నింబసామానులను యాతనికి వెకవచ్చిన పోలీసు జనానులు స్టేషనుజేరి లలాలుజేసి నిల్పుండిరి.

అందులో మెట్టుకు, బిలిచి మాధవరావును కృత్యంగించెను. ఏమోను, కాదుయ్యా! ఎంతకేనైచి మిరందమునకు వచ్చి? కాదుయ్యా నుమా రేంబయిదేడ్లబుడి; నన్నరన గల కాదని ప్రతితి. ఉద్యోగవ్యవహారములలో నీతడు మాధవరావు నకు కడిభుజమే!

“అమ్మా! ఇప్పుడేదెచ్చి సామాను నింటియొద్ద నను చెప్పి కాదు. తనరెప్పకు నడుచేసికాదు?” అని యాతడు కృత్రిమించెను.

“నే నుడనుకునే వచ్చి నాను. తొందరపరివలన నీ నిచ్చుట నే యుండవలసినది. ఇంటిందలుకు ఖులాసాగా నున్నావా?” అని యాతడేమో యానొందించుచు బలికెను.

“తనంతకు గృహమున జేరలేదని యెక్కుగాన విచారపడుచున్నాను. జనానుల కలుగువెట్టెదను” అని యాతడు మానముల వికళుండ జనాను నొక్కరుని బిలిచి యింటికి కలుగుంజెను.

“కాదుయ్యా! విశ్రాంతియునును బోయే రయి తన్ను టికి బయలుదేరినో భావమున్నదా?”

“రాత్రి తొమ్మిదిగంటలకు బయలుదేరునంది.”

“అయిన, నాకొకవిన్న-యంకారమును జేసి వెట్టెలలయును. ఉత్తము నొక్కదాని నిచ్చెదను. అది అమ్మగారి కిచ్చి, ఆమెకు నీటి రాత్రి తొమ్మిదిగంటలబండికి విశ్రాంతియును దీసికొనిగో, వారి కలిగెదలయుంటు దిగిదిడి, రేపురాత్రికి నీవు తిరిగిరావలయును మాకుమాటవలయు. అని యాతడు తనను నొకదానివ్రాసి కాదుయ్యాకిచ్చి, యాదనినంపుచు, “బయలుదేరినాడై, చెరి నాకు పంపవలయును. అభ్యంతరమున జెప్పవలసిన చెప్పి తీసికొని వెట్టెలలను”ని చెప్పి సాగనంది తాను స్టేషనులో కూర్చుండెను.

కాదుయ్యా యింటి కేగి తనసంజేక్షము నెట్టింగించుచు, మాధవరావుని కాలికియునిచ్చెను. నుండరమ్మ యిట్లు వసువుగా నెను.

“నీవును, నీకుమానకును, నేటిరాత్రి తొమ్మిదిగంటల బండివై విశ్రాంతియును పుట్టిరింటి కేగవలయును. మాటాడవలయు. కాకదాంతయులచే నిట్లు ప్రాణములనెచ్చెదను. నీకు నిన్ను కలిగిన మాటాడును కలకాళము లేకుండుటచే నిట్లు ప్రాణములనెచ్చెదను. కాదుయ్యా నిన్ను దిగవెట్టును, అది చేతికి వైకమునుగూడ నిచ్చియుంటి. కారణ మాలోచన వై నీకేబోధకదగలను వెదలక కష్టము—మాధవరావు.

మాకు మాటాడలేక భరయాజ్ఞను గుంటే నామె యొకంటికివెట్టును, కారాత్రి విశ్రాంతియును బయలుదేరినయెను. జనానొకడు తెచ్చియుచ్చి వాకలచెవి పుచ్చుకొని రాత్రి 10 గంటలకు మాధవరావు కిరవిహీనమైన వంజరమరతమును నిజగృహము వలికొకదందవ్యాధున మానముడై పువేరించెను.

III

నుండరమ్మ పుట్టిరింటి కేగి నేటికి వరుసమిది దినములాయెను. ఆకారణముగా తన్ను భర్త పుట్టిరింటి కేరిననునీ యామె కింతరతనము చేరినను. ఆమె విశ్రాంతియును మేదని మొదల లింతరతనము మానదినముల కొక్కొక్కరులరెప్ప రీతిని ఆనురాగపురాత మున లేఖలకు మాధవరావుచే కాగిలినను, ఆమె కొక్కొక్కరులరెప్పమునకును సమాధానము రాతను తన తేలుసమాచారము నొంగింపవలయునని బోధపర్చుకొంది మాధవరావునకు కంటివాల్చునాడ బంపెను

కాని సమాధానము రాలేదు. కాకముందు మామూలు భర్తగా రూర తీరనకొందనని తలపోయియున్నాడు. తండ్రి రాజమహేంద్రవరము పనిచేసి పోయి కచ్చివ కర్తవ్యము ద్వారా నాతని హాజరును తెలుసుకొనినది. నేతకత్తును సమాధానమిచ్చుట లేదనియును తండ్రిగారు దప్ప మిగిలినకాలము వెల్లకప్పు నాతడు పోలీసు స్టేషనులోనే యుండుననియు తెలిసినది. సుందరమ్మ కలవికాని దుఃఖముదప్పించెను. తిరిగి కరెనుకు నుత్తరము నొక్కటి భర్తగారిపేర వ్రాసెను. ఆయన ఉత్తరమునకు సమాధానము రానియెడల, తాను స్వయంగా కాని, తండ్రితోగాని, రాజమహేంద్రవరమేగ నుత్తరము రాల్చెయ్యవలెననియు తెలుసు.

మాధవరా వాయన ఉత్తరమును చేతిబుచ్చుకొని, యొక నైపుర విచారమును, ఒక నైపుర కోపమును, మొగమున తాండవముచేయుచు, మేడవైపు తనగదియందు కుర్చీలో కూర్చుండి, దీపము వెలుగున రాత్రి తొమ్మిదిన్నరగంటల కిక్కిరియించు చదువుకొనెను.

“ఏమియైన భర్తగారి స్పృహకి సుందరమ్మ సాష్టాంగ దండవీణములు లాచరించి వ్రాసెను. మీరూ నానందియు నిద్రింపనీ నేను వ్రాసిన యాన ఉత్తరములకుగాని మీరూ గారిచ్చిన తిండివార్తకుగాని సమాధానము వ్రాయక, మీరకల వార్త మాత్రమేగింపకుండుటకు కారణమేమియో తెలియదు. నే నేమియెడలాడను జేసితిని నాకు తెలియదు. నావై మీ కేలనో ఆకారణముగా కోపము వచ్చినట్లున్నది. తనయెడల నుత్తరమునకు సమాధానము వ్రాయకుండురా? నాకేమియు దోచుటలేదు. అన్నము సహించుటలేదు. కృష్ణుడు పెంగతో దేవులను పుచ్చును. నావై కోపమేలనో వ్రాయరాదా? నే నేమియెడలాడను జేసితిని? ఈయన ఉత్తరమునకు సమాధానము రానియెడల, నేను కృష్ణుడు లై లెక్కవచ్చెను. మీసమాధానముకై యెదురు మాయచున్నాను. దయయించి సమాధానము వ్రాయవలయును.

తిత్తిగించుటకు సుందరమ్మ వ్రాసెను

ఉత్తరమును జదివి వుండ బటకట కొరకు మాధవ రావు ఉత్తరమును నే దాని కుత్తురుముగా చించి, పిడిలో పాక వేయటమే మేడవై పిడిపై పురసారాని కేటసరికా తని యాశ్చర్యమును దుఃఖమును కోపమును మేమేను వర్ణింప గలము? పిడివాటికి నొకబండి యాగియుండెను. బండిలోనుండి యొక పురుషుడు దిగి తనపిడి కుచ్చుము జేయుచుండెను.

“అయ్యోమే నన్నింతకంటె దెచ్చినది! ఈయర్థము తిరిగి ఎంచుటకు కచ్చివాడో? మీని హతమార్చుటదా? తిరిగి ఏయెకొని తనపాడు మొగమును జూపింపవచ్చెనో” అని రాధాకాయడై యాతడు మేడదిగి యాతని సమాంతరముగా నలిపి వేయవలెనని కాని నిష్కారములై యాతనిని కాబోయిన సంకయించి యేమి యొకర్యుటకును దోచక, యిట్లే నిలిచి యుండెను.

ఇంతలో ‘నామభయ’ గల పురుషుడు, బిగ్గరగా ‘సుందరమ్మ సుందరమ్మ!’ అని తలపును తట్టిజొచ్చెను. ఇక వాళ్ళలేక, కాని కనరవలయుననియో, లేక నురేమిచేయవలెనని యోమాధవరావు రివ్వున మేడమెట్టుమదిగి పిడితలపు తెచ్చెను. ఆవచ్చిన నూతనపురుషు డెందుకంతయు భయపడక కచ్చిన మాధవరావు మొగమున గల కోపమునైనను పుకటిలింపక,

“భావగారా! మా చెల్లెలింటనున్నదా?” అని ప్రశ్నించి యింట నడుగు పెట్టెను. మాధవరావు నిర్విణ్ణుడాయెను.

“ఎవరయ్యామీమా? ఎవరియిల్లని యెవ్వరయినా వచ్చురా? మీ చెల్లెలింట?” అని యాతడొడ లెటుగక యుండు నాగెను. సరసింహామీమీమీ ననుమానింపక, సుందరమ్మతో, పెండ్లియై తొమ్మిదేండ్లయినను, భావెల్లెలి నింకను యెటుగరా? ఏమి చిత్రము? మా చెల్లెలి? గారయిన కంకరప్పగారి పెద్ద కూతురు సుందరమ్మ నెటుగయిరా? విశాఖపట్టణము గావును. నేను సుబ్బయ్యగారి కుమారుడను. సరసింహామీమీ, భోజనము పెట్టవలసివచ్చినది కాబోయిన నేను భోజనము. చెల్లెలితో మాత్రము నేను నా భార్యయు కచ్చితోయితిను చెప్పవలయును,” అని యాతడు తిరిగి పిడిలోనికి పో నుద్దమించెను.

మాధవరావు దిగ్భ్రమించి యాతని చేతిని బట్టుకొని “మీరుకచ్చినప్పటికి కొంచెము కోపముగానుండినది. తమింకనలయును” అని వానిని వేడుకొని భార్య నమేకము నాతని రింటిలోనికి దీసికొనిపోయి సుందరమ్మ పుట్టిరింటి కేగినదనియు మరనా, భద్రుడును కచ్చినియు చెప్పెను. ఇంట వుంట జేసికొని భార్య భర్త తిరుగ్గును భుజించుకాలమున మాధవ

రావు బెలిగొని నొక్కటి కంకరప్ప గారి పేర నున్నగా పంపెను. “సుందరమ్మ, కృష్ణుడిని, కేపుడునును తప్పక పంపవలెను. మాధవరావు.”

సరసింహామీ సుందరమ్మకు తీరకొండ్రుమారును నామగేండ్ల (కీర మాత్రము తండ్రి)వై కోపగించి, మూరజేకలులకు బోయి, కామకష్టమున కోర్చి భూమిని కొంతకప్పును దీసికొని విశేష భన మాట్లాడి తిరిగివచ్చెను. తిన్నతప్పు తేరమొగము మోటు వారి చిన్నతనమునకుల యాపురేఖలు కైలత్వము నొంది యుండెను. ఆతని రాక యాతని బంధువుల కమితానంద దాడుక మాయెను. పోయె ననుకొనినవాడు ప్రతికీర్తికట్టుకొనిచిరి.

మరనా నుడయెను సుందరమ్మ పుక్కిపమేకముగా నరుడెంచి, సరసింహామీ, ఆతని భార్యను కాగిలియింపి, భర్తకు వందన మారించి, గృహస్థత్వములకు యథావిధిగా నిర్వర్తించు కొనుచుండెను. కిక్కిరు చుండుతనము తానే సంతోషించుకొను మాధవరావు భార్యకుపుత్రుల నాదరించెను. “సనానాదధీత న క్రియాం, అవిశేష-వరమాపదానంద కృణుతే హివిమృత్యుకారణం గుణజ్ఞాన్వయమేవ సంపదః”

ప్రామాణివివాహాద్యమసంఘము

సంస్కరణాభిలాషు లొక రిట్లు మాపేర వ్రాయుచున్నాడు.

2వ తేదీ ఆంధ్రప్రదేశ్లో మాద్యమసంఘమునకు సంతకార సంఘము, ప్రామాణి వివాహాద్యమ సంఘమును సంస్థాపింపబడినది చదివి యానందింపని ఆంధ్రసంస్కార పత్ర దుండెకాలము. రాజకీయ స్వాతంత్ర్యముకై తీవ్రతరు కల్పాలము జరుగుచున్న యాతరుమున నొక్కసారి యంతే ద్రౌపది సారించి సంఘపీఠాకరములు త్రేణ్యదామకములుగు దురాచారములను నశింపింపి జాతీయసౌమ్యమునకు కల్యాణమునకు ఆలంబకములగు సమాచారముల ప్రబలప్రచారమునకై పూనుకొనుట నిశ్చయముగా ఆంధ్రుల సమగ్రవికాసమునకు, సర్వోత్తమునకు సంబంధమును నూదించుచున్నది. ఆంధ్ర హిందూసంఘాధ్యక్షుడు మహారాజు యొక్క సత్వరగమనమున కత్యావశ్యకములగు నీయభివృద్ధి చక్రములకు మాయకల్యాణక స్వాగత మొసంగుచు వాని కంపూర్ణ వికాసమునకై భగవంతుని ప్రార్థించుచు నిక ప్రస్తుతాంశమునకు వచ్చెదము.

ఆంధ్రుల సంస్కరణోద్యమము దాదాపు 1 వ శతాబ్ద సంవత్సరముతో ప్రారంభమైనది. మన దని చెప్పువచ్చును. నాటినుండినే తీవ్రతరు ఈ విషయముల కాలమున నివి జరగెనుభవము గడించినది. కొంత పరిగణనయినచు ప్రచారము సంపాదించినది. అనుభూతులు గాంచినది. ప్రతిభాముల నెరుగొన్నది. విజయములు జేసినది. కరాజములు లభించినది. ప్రజల యాదరమునకు ప్రాప్తమైంది నిరాదరమునకు గుఱియైంది. కొన్నియెడల పొంగినది. కొన్ని పట్టుల క్రంగినది. ఫలితమేమి కానీ, యొక్క తరముగా జరుగుచున్న యీ నిరంతర సంఘామమున నామ మూసిన నిశితమేమిటి? నేటికిని మూడువందలయే ప్రకంసా ప్రాతమున సంకలనములే ఈ యనుభవములను విశాలవృద్ధియయ్యి వివేకించి, భావ సంబంధమును నేకరించి భావి విజయమునకు సోపానపరంపరగా వినియోగించుకొనుటయందే వాని కృతకృత్యము, సంస్కారపరాములకు ప్రయోగవై పుణ్యమును గలవు.

ఆంధ్రసంస్కరణ శిక్షాశిక్షాగమించుట, గమనించుటయేకాదు తదనుగుణమున నాచరింపటము నాండంజ చేయుట యంతయు కుభూచుండు. ఇదివరలో సంస్కరణోద్యమము స్వీకరించిన స్వరూపములకు ఈవీరసంస్థము గల విభేదస్వరూపమును మేమునుపూర్వముగా గ్రహించవలెన్నును ఈసంస్థ త్రొక్కిన యొకనూతనమార్గమునుబట్టి యీ విశేష కుభోదర్శనము యీయోగించుట కవిశేష మొదలయ్యెను. ఇదివరలో సంఘసంస్కరణసభ యును పేరుతో భిన్నభిన్నముల చారందము నొక్కచో సమానేతమై కొన్నితీర్మానములు చేసి సంతోషించి పోవుచుండుట యాచారముగా నున్నది ఈకట్టి యంతగా ప్రయోజనకామ కావోవుట విశ్వవిజయము. ప్రస్తుతమిట్టి సభలయేవ నాచరింపచున్న నైతికత యీ విశ్వమునకు తాగ్గణము. ఏదెప్పుడున కాతరము తదంతిమ భావములను దిద్దుకొనుటయే పరమ సులభము. కార్యకామిని నేటికి లేపకలెదు. ఈయనుభవజ్ఞానమును క్రియారూపము వినియోగపరచిన ఈసంస్థానిర్మాతల క్రియాశీలము సంస్థ పరమును. ఇదివరలో వింతలు వివాదముల ప్రచారమునకై యలలించిన సాధన విధానములకుగా వర్తించలేదని నేటి

ప్రభాభిప్రాయము. ఈవిషయమును ఏ కెట్లు పరిష్కరింపబడునో విచారించుట మాత్రమే మాకు మున్నది. ఇతరుని నిత్యుద్ధి (రెవ్యూ)చే నెలకొల్పబడిన సంఘములకుచే దీని కరములు తెలిసికొన నొకము కత్తరపమయెను. కాన తన్ను కృత శీఘ్రతగా నుభయమునే యీ క్రింది సంకయము విచారించ బూ నెదరు గాక యీ కోరుచున్నాను.

1. ఈ సంఘము కేవల స్థానిక ప్రయోజనార్థమా? లేక సర్వాంధ్రప్రార్థనార్థమా? సంఘాధ్యక్షముగ నెవ్వరు నుండు లవలంబించుట?
2. రజనల్లా వివాదముల వ్యాపకమునకై ఏమన నుండు లవలంబించుట?
3. విశిష్ట వివాదముల ప్రచారమునకై ఏమన పద్ధతు లవలంబించెదను?
4. ఈ సంస్థయొక్క నిర్మాణస్వరూప మెట్టిది?

కృష్ణాజ్ఞా భట్ల వెంకయ్యగారు వివాదపథనీ పుస్తక భాండాగారి భవనమును భట్ల వెంకయ్యగారి కేటకటర్షణంగా అధిపత్యముకొంది గావునులూకనధి జుపిరి గావునులూకన సభనలంకరించి. విశిష్ట మాతృకమా జేకొనవలెనని భవనకర్తల మామను విషయములను గురించి తలపున గా! మున్ను వ్యాసమును వ్రాసినది. వెంకయ్య గావునులూకన విశిష్ట మాతృకమని అభిప్రాయించిరి. చలసాని వీరభద్రయ్య గాదు పుస్తక భాండాగారి అధిపతిగింపించి కొంచెము చచ్చుటించిరి. కార్యదర్శి చేసిన పనులను కూడ చచ్చుటించిరి అంతట కోకాధిపతి చలసాని వీరయ్యగాను కూడ చచ్చుటించిరి. తుదకు ఆగ్రాసనాధిపతి యొక్క యాక్రమణగా నై విషయములు గురించి చచ్చుటించిరి.

సర్వతేలు విషనంజీవి (రీడిచ్చు)

ఏమియున్న గాన నవ్వును బోయిరు. గుణము లేనియెడల 100 రూపాయలు యీ నామివ్వబడును. ఒక ఆనా స్త్రాంత్ర పంపిన నాం పిలు వాకెల్తో ఉచితముగా పంపింపెను. వి.ఎ.ఎన్. పాడి, కి. ఇల్లప్పకొప్పి, మాద్రాస్.

చిన్న పురుగులు పెద్ద పెద్ద బట్టతలను జేయును.

చుండు, బోడిమగుట, మెట్టుక లూకుట, పుర్రెపైజిల, అన్ని యి చుండుపురుగులవలన గలుగును.

పాతకులారా! ఈపురుగులరే రెయింబరట్లు, విధివిధానములేక మీరు పరిచేకపో మీయీ గృహములలోని నీల

కోట్లెల్ల బంగారుతో నింపబడియుండును. తీరకలేక పనిజేయుచుండు ఈయండు పురుగులు, అతివ్యాప్తికయి పేరొందిన తేనెటీగ సహకారిగా నుండగిన బంట్లు. యండు ఆరంభమున వెంటనే నీకో ఫెరె విప్లవదర్శకులకు నుపయోగించక తీరకలెదు ఆదిరకాలమున నేబట్టతలవా రితో సహాధ్యాయిగావలసి కచ్చును.

Don't Let 'em Dig “కామినియా నూనె” సహాయమున సంహరింపడు. చుండును భోగ్యమును. మెట్టుకలకు రాలివచ్చును. పుర్రెయండును భోగ్యమును. తలపట్టున పురుగులగుంధకృతము.

ఈరీటిని, నకలు నూనెలకు రియూను చేయువారి నొక యింకదెకును.

వి. బుడ్డి 1-కి. రు. 1-0-0. వి. పి. రు. 0-4-0
3-కి. రు. 2-10-0 వి. పి. రు. 0-7-0.

ఉచితము.

ఈ సుగుణముల ముఖ్య రంపిటకము, అప్రకాశిత పుస్తకమునానికెల్ల ఒకనాటి నామివ్వబడు సరిపోవునంత మాని గల నీనా ఉచితముగా పంపింపడు.

వారు ఏజెంట్లు:—
ఆంగ్లో ఇండియన్ ట్రేడ్ లిమిటెడ్ కంపెనీ,
నెం 155, మామూలుచిరుగి, బాంబాయి.

కానివారిఁ బడక (బతికినవాఁలఁ గొందఱుగ్గేయి

కాకి నాది తాము వానిని నీలపల్లి గవర్నమెంటు వారి
విశాఖతాలూ బహుమానోత్సవము గతనెల 27 లేదీ ఆది
వారములోఁబ్రాముధ్యమైనది 2 గంటలపాటు కోరంగి డివిజను
డిప్యూటీ కమిషనరులు నందున మూర్తి రాజావంతులు.
బి. ఏ. గారి ప్రాధ్యక్షతనను గోదావరి కేంద్రబాలికా
పాఠశాలల పరిక్షాధికారులగు ఫార్మి రాజువేంద్రరావు పం
తులు బి. ఏ. గారి ప్రాధ్యక్షత క్రింద జరిగింది. పురవాసు
లు, చాలామంది తాత్కాలికులు, పరామర్శి యానాం
పంతులు ఈ ద్వారా గమనించుచు, ముఖ్యపరి మొదలగు
సమగ్ర గ్రామములను, ముఖ్యులను సభకు విచ్చేసి మాం
డిరి. బాలికలకు, ప్రార్థనలు, కథా పాఠములు, దయ
లగులు, పాఠ్యక్రమములను గురించి తాము వ్యాసములు, కో
లాలము, బడకోలాటములు, సభ్యులతోఁబ్రద్ర ప్రామాణ్యము,
రాజధిక్తి గీతములు. మంగళోపాసనలు మొదలగు మరికొ
న్నియును ప్రదర్శించబడినది. తనపాత ప్రధానోపాధ్యాయు
లగు కిళాది గోపాలచారిణులవారు సాంఘికవికలప్రయత్న
మును డిప్యూటీ కమిషనరులు బాలికలకు బహుమతు
లొసంగిరి. పిమ్మట బాలిక ఫలహారమును పంచివెట్టబడినది.
కూలము కొకమాత్రాగీతమును గానవలయును. కొంతకాలము
పాఠము, నొక సునిహాధ్యాయుని ఏర్పాటు చేసికొనవల
యును. కామక్రిమముల అందుకగు భిక్షులను గవర్నమెంటు
వారు భరించదల సాధన గ్రామములు యందుకు కావసరి
పాఠములను దేవురూ మునుపభ్యాసములు హేచ్చించిరి.
ప్రదర్శన సందర్భమున బాలిక యేద్రము జమీందారిజీయ
యానాగ్రామములగు ముఖ్యుల మహాత్ములు, అమ్మ
గారు, గతము దడదేయించిరి. గ్రామములకు 15-12-0
రూపి. యానాం సేకండిక్రూరూ ఆంధ్రోపాధ్యాయులగు
సాంధ్రవాడ సూర్యనారాయణమూర్తి కామ్రీ గారు కొన్ని
ప్రశ్నములను బాలికలకు బహుమతిగా నొసంగిరి.

హోమము రూపులీగు

II

అందఱును కన్యకలను ఇదివరకును ఇంగ్లాండు దేశమున నోరూరూలీల నిమయముననే పనిచేయుచుండి ఆలీకునకు ప్రతినిధిగా హిందూదేశమునకువచ్చి ఇచ్చటనుండి కానం బంధముననే పనిచేయుచున్నాడు.

బొంబాయిలో లీగు సం దభిమానముగలవారు పెక్కు మందిగలరు. మేము నాంతకులయని స్వయంనియోజకులై చెప్పు కొను వ్యర్థుల మాటలనుబట్టి (ప్రజాభిప్రాయమును మిఠు గలది) తిలకించుచు. (ప్రజాభిప్రాయము) చూచిన యావజవాటి పాపము. యావజవాడే దేశమునకు జీవనకుల్యము. నేటి యావజవాడే శత్రుత్వ స్వేచ్ఛాభివృద్ధి కారణమే పాపము కాకలదు. స్వభావత ప్రతిభానుసారము దాదాభాయి నారోజీ మహాశయులు 1906 వ సంవత్సరము నొకరించిన స్వరాజ్య పాంఛా, పూర్వక సింహావాదము యావజవాడే కలనాదమై యున్నది "వెనుక నేను చెప్పిన మాటనే ఇప్పుడు మరల చెప్పుచున్నాను. స్వరాజ్యము లభించువరకును పౌరలి, విదేశములకు పరిపాలించుచున్న ధన ప్రవాహమును చెలియకట్టు యవర నేరదా" ఇటీవల నారోజీ మహాశయులు లీగువారి సభింపించుచు వార్త నంపినది యావజవాడను ద్వారక దానుగా రనిరి.

మధురలో 25 గురు నభ్యులతో లీగు ప్రా రంభింపబడినది. బొంబాయి కాంగ్రెసు జరిగి 9 నెలలైనను కాంగ్రెసువారు వ్యాపకవిషయమున సేమియునుపనిచేసియుండ మిచే అట్టివని లీగువారు చేసినచో లీగుసభను సార్థక మగునని ఏ రంగపాడుయ్యుటగా రనిరి.

ఎవ్వటాదినను యావజవా ధికోత్సాహభరితులై సభలచేయుచుండుటను మాడ 2 సంవత్సరముల కంటికి కాం గ్రెసు చాల మరగదని నేను తలచుచున్నాను. చెన్న పురలోని విద్యార్థులకుల స్వాతంత్ర్యమును అలవాదము విద్యార్థులకు లేవు. నేను సంయుక్త పరగణాలలోని విద్యార్థు లందరితోడను తిరుచు నుబంధముగలిగి యుండును. అవటి భారతీయ విద్యార్థులలో హోమములు కట్ట సత్కర్తవగు నుత్సాహములేనివారొక్కరును లేరని నేను నమ్ముచున్నాను. కష్ట నడువగలను. రాష్ట్రీయ, వర్ణ వి భా గము లదివరకు ప్రబల ని రో ధ ము లు గ నుండి ను ప్రస్తుతకట్టి అడ్డగట్ట నియు నుచుంట్టుమై దేశమునం దేవాతీతత పరుగులు స్పంది. కట్టి యుత్సాహము నుత్తరిహిందూస్థానమున వ్యా పింప చేయుగలిగిన పత్రికారాజము న్యాయుండియా క్రితకయే గాని తరొందు గాదని అలవాదముండి వచ్చిన సంజీవరావు గారు నుడివిరి.

చెన్న పురలోకలెనే కాక కర్నూలునందునూడ లీగునట్లు పాపభూతి కలిబలముగ నున్నది. కాన భావిభవితము కుభా వహమ. కాగలదని టిలాంగుగా రనిరి.

నేను అద్యాలిలీలలో సభ్యుడనగుట నాజన్మభూమి యగు బ్రిటిషు దేశవిఖ్యాతి కారణ. ఏలనన బ్రిటిషు దేశవి ఖ్యాతివారు ప్రాచీనతల్యము. అట్టివిఖ్యాతికి భంగకరముగ పారబాటును జరిగినపుడు వారివివరంప చేయుట నోటి మాటలేగాక కార్యనిర్వహణము నూడ సత్కర్తవము. నాన్నా దయము బ్రిటిషు సంబంధము భరతఖండమునాప్రేమకు తా వలమని టి. ఎల్. క్రోవీగా రనిరి.

తిరుచునాల్లి కాళి 21 మందిసభ్యులతో 1 వ తేదీని ప్రారంభింప బడినది. వారిలో 5 గురుపురపాలక సంఘము నను 2 గు రిల్లాబోద్ధనంతును సభ్యులు. ఒక మహావ్యధియ ప్రమాభును నూడ సభ్యుడుగావేరెను. అతడు తిరుచునాల్లి తాలూకాలోద్ధన, జిల్లాభ్యుత్థుడు. దీనివలన మాకట్టణమున బాధ్యతగలవారందరునుపూజకొనినీగు నేర్పరచిన సభ్యులు కాగలదని టి జి శంకర నారాయణయ్యగారు నుడివిరి.

కుంభకోణమున ముగి వి. కే. రామానుజాచార్యగారి ప్రాప్తిసామవలన 28 గురు సభ్యులతో లీగు ఎర్పరపబడి నది. ప్రారంభ సభకు వచ్చిన 70 ముగిలీల లీగువరములే దనిన వారు కి గురు మార్చి 10 వీరెను వ్యతిరేకముగాడు. కాంగ్రెసు కలదు గాన లీగువరములే దనరి. ఈ లీగు కాం గ్రెసుకు సహకారి, లీగు కార్యనిర్వహణాధికము నని చు. ఆచార్యులవారు ప్రాప్తిసా వరచిరి. నేను ఆంగ్లేయ దేశపు స్త్రీని. ఆ కాళిలో చేరితిని. ఏలనన బ్రిటిషు దేశము వారు ప్రియతమము. స్వేచ్ఛా వ్యాపకము బ్రిటిషు దేశమున కపు రూపాలంకారములు. గాన బ్రిటిషు దేశమునందువలెనే ఇండి యా దేశమునందును స్వదేశములయందును స్వేచ్ఛా వ్యాపక ములు పరిపలననని నేను కోరుచున్నానని కామకన్యగారు నుడివిరి

ఆసినినెంటుగారు యావద్భారత దేశీయమహాజన సభా స్థాయిసంఘమున సభ్యులుగా నున్నార నేనునూడ సభ్యుడనీ గాన దారికి వ్యతిరేకమగు సంఘము నేర్పరక నీలులేదు ఈలీల అందులకు సహకారిగాని వ్యతిరేకము కాదు. స్వరాజ్యప్రాప్తికి మాత్రమే ప్రత్యేకముగ ప్రయత్నిం చు : భిప్రాయము కలవారందరకు కలసి పనిచే యుట కీలీల ఏర్పరపబడినది. స్వరాజ్యమును కాంగ్రెసు వారై కకంత్తము గ కోరిరి. కాన లీగు కాంగ్రెసుకు ప్రతికంఠిది. గానమనము కాంగ్రెసు వారివలన కాళాసభగా నామొసింపబడుటకు వారి అనుమతినిచేసుచు రాష్ట్రీయసంఘమువారికి ప్రాయశఃలె నని సి. పి. రామస్వామయ్యగారు రనిరి.

అరంజేగారి యావస్థానము.

1914 వ సంవత్సరమున చెన్న పురలో జరిగిన కాంగ్రె సు సభలో నామొసింపబడిన తీర్మానములలో 10 వ తీర్మాన ము నావరణమున పెట్టుటకే మొదట నీలీల ఏర్పరపబడిందని మిరందరెనుగుదురు. కాని 1916 వ సంవత్సరం కాంగ్రెసు 19 వ తీర్మానము ననుసరించి వారేపి (ప్రారంభింతురని కొంత కాల మియుద్యమమును విరమించి; గాని అది జరుగలేదు. వైగా ఆతిర్మానమున కట్టి భారతీయలనూడ నిప్పుడు కొం దరు చెప్పసాసాసింపుచున్నాడు. అదిగాక యావద్భారత సంఘమువారిక వ్యాపక విధానము నేర్పరచి నెట్టెంబడిలో తుగా పంపబడిననూడ యున్నది.

అదియు జరుగవలెనన హోమముల సంఘమేర్పర. వలెననియును 1916 వ సంవత్సరపు కాంగ్రెసు హోమము లను రూఢిగా కోరకలెనియును కలుపుకు నిశ్చయించిరి. కాన నేను ఇంగ్లాండునుండి వచ్చినవెంటనే ఉత్తరహిందూ స్థానమున సంచారమొనరించి జవాభిప్రాయమును కనుగొనవలె నని ఆసినినెంటుగారు నమ్మి కోరిరి. స్థాయిసంఘము లెటు లచెప్పినను దేశమునడి యుండబాలకు. కాన దీనివలనో నానుకూల్యము జరుగవలెనన వ్యతిరేకముండగ నీ పని ప్రా రంభము కావలెను.

ఈనెల 1-వ తేదీవరకును నిర్ధారణగా నేమిచేయుట కు నీలులేదుగాన యావద్భారత స్వరాజ్య వ్యాపక నిధి నుండి వ్యయపరచి చాల వాజ్యమును విస్తరింపచేసిరి చెన్న పుర పార్లమెంటులో చట్టములద్వారా కొంత వాజ్య మును కలిగిపడుటయున్నది. ఇండియా స్వరాజ్య కావనమును గూర్చినచర్చ యింకను ముగి నులేదు. మరియు మ్యాయుండియా క్రితక విరంతరమును పనిచేయుచున్నది. ముగియు చేయగలదు. మరి పని సాగించుటకు నేవాంశము కావలెను. కాంగ్రెసు యుత్తరపు ననుసరించి రాష్ట్రీయ స్థాయిసంఘమును సరిగ పని చేయునో లేదో తేలువరకును నేవాంశము సహజేతము కా బాలక పోయిరి. కాన 1915 వ సంవత్సరపు కాంగ్రెసు 10 వ తీర్మానమును 1916 వ సంవత్సరపు 19 వ తీర్మానమును అను సరించి ఈ లీగు ఏర్పరక బడినది. కాన నా తీర్మానములలోని యుత్తరపుల మేరకు తత్ఫలసిద్ధికై ఈలీల పనిచేయగలకు. ఎందరో ఆసినినెంటు గారిని తొందరచేసి యుండవచ్చు యింత యాలక్యముగలైన యిప్పటికైన నీలీల ఏర్పరకను సమ్యకము నాకులేదు. కరీంనగర్ వరకున లీగునేర్పరక వలె నని కోరినవారందరును కాంగ్రెసు వారేమి చేయుచున్నో చూ చెదమని వేదియుండిరి. చివరకునాకు నునుచూర్త మాసన్న మైనదని తలచిరి. కాంగ్రెసు నాయకులు విముఖులుగా నుండు టచే ఆసినినెంటుగారి నాయకత్వము క్రిందలీల నేర్పరక వలెనని వారందర నిశ్చయించిరి. కాన నేడు మిఠుకార్య ని ర్వా హ కో ర్మో గు ల ను ని య మిం చ వ ల ని యు న్నది. ఇది వరక క్షు డే - బహువ్యవకాలములో ఆసినినెంటుగారు రమమతి నిచ్చినంతటికి బొంబాయి, కన్యా నూరు, అలవాదము - కాక - మదనల్లి - కుంభకోణము - అదయాను-చుధర - అనామరు నగరు - కల్లికోటలలో కాళి లేర్పడినవిగాన సచిరకాలములోనే సభ్యులసంఖ్యయును కాళుల సంఖ్యయును చాల హెచ్చుగలను. వల్లెలలోను కట్టణములలోను నూడ కాళిలేర్పడగలవు. త్రిపుతరు సభ్యులసంఖ్య 510 కు నొప్పుగా నున్నది ఇది కిప్పుకాలమున వలసంఖ్యగా మార గలదు - ఇప్పుడు చేరినవారందరును - నేవాంశముగాని కేరల సానుభూతిని చూపువారు మాత్రమే గారు. ధనమున జను లాటులేదు. ఇదివరకే చాలసామ్య వాజ్యమును క్రింద వ్యయపరపబడినది. ఇంకను ధన మత్కర్తముగ వచ్చుచున్నది. హిందూదేశ చరి విశాలమైంది. అందులకు ధనమధికముగ కా వలెను గాని విద్యాధికులగు భారతీయుల దేశభక్తి వృధవోవు నదిగాదని మాకు విశ్వాసము కలదు.

కార్యము సుభద్రముగా ప్రారంభింపబడినది. మాత్రు నేరకల్లుకును ఆవాళ క్రింద తోడ్పడవగును. సామాజ్యము నందలి ఇతరదేశములతో నమానమును స్థానమునాకగిమించి సామాజ్యభారమున నిజభాగమును పంపకొననట్లు మాత్రు భూమిని హెచ్చరించు పవిత్ర కార్యభారముందరి మైననుగలదు. అటులే భరతమాతనాకునూడ నాజ్ఞాసింపబడిన నేనునూడ నీసంఘమున చేరితిని. కొందరు చిరుదములకు లాంఛనమును హెచ్చుగ చూచెదరు. కొందరు ధనముఃధికారమును హెచ్చు గా చూచెదరు. అవిక్రయ విక్రయముల కలనను నైచ్చామ నంధాసములనను మాత్రమే చాలవరకు లభించునవిగాను న్నవి. కాన నా హోమములను లాంఛనమే వానికంటె చాల శ్రేష్ఠమైనదని నేను భావించుచున్నాను. మరియు నీ చిన్ని లాంఛనము నేవాత్రే నూచము గాననిది సర్వజనులచే పరిగ డింప బడనడిగాదు. ఇదిచేసిన ఘనకార్యములకు నూచముగ నియ్యబడినదిగాదు. ఎంతకాలము భరతమాత నానీర నపేక్షిం చునో ఎంతకాలమునే నామె నేవచేయుట కర్హుడనో అంతకాల మును నేనామె నీర చేయుటకు సంసిద్ధుడనటకు నూచక ముగ నీ నీ లాంఛనమును ధరించితిని.

దాదాభాయి నారోజీ.

జన్మని నోత్సవము.

నెల్లూరు.

దాదాభాయి నారోజీ తొంబది రెండవ జన్మని నోత్స వ సంవత్సరమున 8 తేదీ ఆదివారము సాయంకాలము నెల్లూరు లోని లక్ష్మీనరసారెడ్డిగారి పురసాధమున గోఖలే యావజవా ప్రాత్యర్థ్యమువారు సభ చేసిరి. బందన జాతీయ కళాకాళి పాధ్యాయులగు, కోనేతా రామారావుకులలు ఎం. ఏ. గారి యాజమాన్యమున దత్తాత్రేయగారిపాధ్యాయులగు శ్రీ చిల్ల రిగె శ్రీనివాసరావుకులలు బి. ఏ. గారు నారోజీ జీవితమును గూర్చి యుత్సాహించిరి. ఉత్సాహము నారోజీ బాల్యదశ యందు నున దేశ సిద్ధి యేలా గుండెనదియు, వారు చెరిగి విద్యార్థులై విదేశములకు వెళ్లి యన దేశమునకు పాటుకడి న విషయములను, వారు స్వరాజ్యమునకు పాటుకడిచేసిన దీ జములు అంతుండి మొలకలై చూచు ప్రాప్తి ప్రకు బార్నికున్న దనియు; అట్టి తరుణము హిందూదేశమునకు మార్చిప్రగు సంకీర్తకు భగవంతుడు వారికి ఆయువు నిచ్చునట్లుగను, వారు ప్రార్థించిరి.

గుంబూరు.

4 తేదీని టవున్ ప్రాంతములో దాదాభాయి నారో జీ జన్మదినమహోత్సరము జరిగినది. ఆసమయమున శేషానుబృ మ్యజ్ఞం బాద్మరుగా నారోజీగారి గూర్చి ముచ్చటించిరి.

మద్రాసు.

నిన్న సాయంసమయమున విద్యార్థుల హిందూ సం ఘపు నిలయమున కోక బహిరంగసభ జరిగినది. సభ్యులును, అతిథులును నుమారు 80-మంది సభకు విచ్చేసిరి. సభవారము లైన తరువాత, కార్యదర్శిగా యువపాదము ననుసరించి ఎ.కె. ఎస్. రామకృష్ణగారి కర్మక్షతకహించిరి. సభ్యులు బి. రామచంద్రన్ గారిచేరి భిష్యచార్య విశదము నహించి యుండు దాదాభాయి మహాశయుని గుటించి యుత్సాహించి తొంబదియొక్క సంవత్సరములు పూర్తియైన మనసితా మహుడగు దాదాభాయి నారోజీ మహాశయుడు, ఘనతప హించిన హిందూదేశము నందుండు విద్యార్థి బృంధము నెల్ల ప్పుడును కాపాడును, వారిని వృద్ధికివెచ్చుటకు, నీలగునటుల నారోజీగారి యా యోధాయత్నాద్ధికై సత్వేత్తవని ప్రార్థిం చుచు నీ మైందవ విద్యార్థి సంఘ మినునినమును గుటించి రికార్డు చేయుచున్నదని తీర్మానించిరి. తరువాత వదిలండు నుట్టాడిరి.

బెజవాడ

నిన్న సాయంకాలము రింగంటుల రామమోహన ధర్మ పుస్తకభాండగార భరతమున దేశభక్తా శ్రేణులగు దా దాభాయి నారోజీ 91వ జన్మదినోత్సరము జరుపుటకై సభ చేయబడినది. వెల్లిపల్లి వీరయ్యకులలుగారు అగ్రాధికార త్యమును వహించిరి. కొండవల్లి శ్రీ రామచంద్రరావు కుంతులు గారున, ఆ తరువేరి కాళేశ్వరరావు కుంతులు గారున నారోజీ గారి జీవితమునుగూర్చి ఉత్సాహించిరి. నారోజీ పక్షిచలలన మొలకలెత్తిన స్వరాజ్యవృక్షము ఫలించువరకు శత్రువా యు రారోగ్యములిచ్చి కాపాడును గా తియు ని తీర్మానించి బెజవాడ పౌరులు తమ యభినందనమును సోకోజక తంతియాల ముగ తెలియజేసిరి.

విషయమునుబట్టి.

ఆముఖము (ఒక చిత్రము)

కాము

హామము కూలు లీలు

ప్రధాన వ్యాసము

పారిశ్రామిక సాహాయ్యము

విశేషములు బలము, దిట్టము

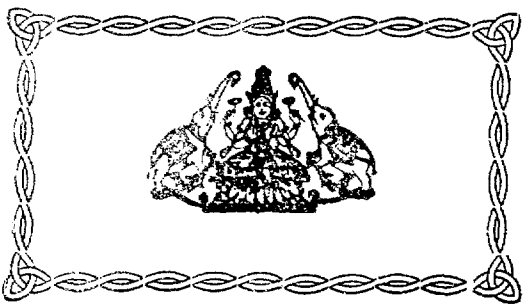
విశేషములు సంగ్రహము

విశేషములు సంగ్రహము

విశేషములు సంగ్రహము

విశేషములు సంగ్రహము

విశేషములు సంగ్రహము

ఆంధ్రపత్రిక

1916 వ సం॥ సెప్టెంబరు నెల 5-వ తేదీ

మంగళవారము

పారిశ్రామిక సాహాయ్యము

ప్రభుత్వమువారు పరిశ్రమలకు ఎన్నియో విధముల సాయము చేయవచ్చును. ఎగుమతి దిగుమతి సుంకములను లోబడేపు సుంకములను దేశానుకూలము లొనర్చి స్వదేశీ పరిశ్రమలకు మేలు చేయవచ్చును. దేశము సిద్ధముచేసి వ్యాపారమునకు బంపు సున్నిత పదార్థములకు గుణము మొత్తములనుబట్టి ఈనాము లిచ్చి ఉత్పత్తిని ప్రోత్సహిస్తారచవచ్చును. ధనసంతులు ఉత్పత్తులకై వెచ్చనూ చేయు మూలద్రవ్యముమీద తగుమైన వడ్డీలేర. తీచేసి అభయ మియ్యవచ్చును. దేశపు ద్రవ్యమును ఉదితమున బ్యాంకులు మున్నగువానిలో నుంచి అచ్చటినుండి పరిశ్రామికులకు సులభముగా లభింపజేయుటకు ఏర్పరచి అనుకూలములు కలిగించవచ్చును. పరిశ్రమలకు దేశపు ద్రవ్యముతో సారంభించి అవి కార్యక్రమమున ఫలవంతము లగునగుటకు నడిపి తరువాత ఏ వ్యాపారసంఘమునకో ప్రభుత్వమువారు ఇచ్చివేయవచ్చును. పరిశ్రమలకు అవసరమగు విద్యుదు నేర్పుటకు విద్యా యములు పెట్టించి విదేశములనుండి సాంకేతికపండితులను పిలిపించి వారిచేత దేశజలకు పరిశ్రమల ఉత్పత్తిములను మార్గములను బోధింపింపవచ్చును. ఎట్టి పండితులను ప్రత్యేకముగా నేర్పరచి స్వతంత్రముగా పరిశ్రమలలో పనిచేయు ముందుట్టి ప్రజలు సలహా కోరినప్పుడు సలహా యిచ్చుచుండునట్లుగా నుయింపవచ్చును. పరిశ్రమలకు కావలసిన పరికరములను యంత్రసామగ్రిని ఇతర దేశములనుండి తెచ్చించి పెట్టి పరిశ్రామికుముగా జీవితము గడుపునాచునారికి అప్పుగానో వాయిదాల అప్పుపద్ధతిలో వానిని ఒడవజేసి తోడుకావచ్చును. క్రొత్తగా ప్రశ్రమలలో దూరువారికి ఇట్టిపరికరములను ఇట్టి యంత్రములను అనుర్చి యిచ్చుటయందును ఏని

బాగోగులను అప్పుడప్పుడు కనిపెట్టియుండుటయు దును సహాయకులై యుపచరింపవచ్చును. రైల్వేలలోను మరియితర రాకపోకల ప్రతిష్ఠాపనలలోను పరిశ్రామిక వస్తువులకు సంబంధించిన రేలులను తగ్గించి సుఖప్రచేసి పారిశ్రామికుల బరువును అవసరింపజేయును. ఈరీతిగా ఎన్నివిధముల పరిశ్రామికులకు ప్రభుత్వమువారు సాహాయ్యము చేయవచ్చును. ఇందులో ఒక్కవిధమున గాక పెక్కువిధముల, కొన్నికొన్నియెడల అన్ని విధముల నేటి నాగరకరాష్ట్రములలో ననేకములు తనుప్రజలకు సహకారు లగుచున్నవి. అట్టిసహకారము అత్యవసర మనుటకు మన ఆ గ్లసాదరుని నేటి యుద్ధము కారణముగా చక్కగా గ్రహించి యున్నాము. వారు గ్రహించ బట్టియే హైందవ ప్రభుత్వమువారును గ్రహింపవలసి వచ్చినది. కొన్ని విధములుగా హైందవ ప్రభుత్వమువారు ఇదివరలోనే హైందవ పరిశ్రమలకు చేయూత నొసంగ పాటుపడుచుండి రనుట నిర్వివాదాంశము. ఏకాగ్రముచేతనైన నేమి ఆ పాటంతయు నొసోకాలేదు. అసలంబింపబడిన పద్ధతులకు అవతలి వారెట్లు దగులుటచేత హైందవ ప్రభుత్వమువారు అట్టే నిలిచిపోవలసివచ్చినారు. వారారంభించిన పని ఆంధ్రించిన చోటనే యుండిపోయినది. పరిశ్రామిక శాఖలు మాత్రము ఏర్పడినవి. నేటికివియెల్లయు ఇంకొక మారు సజీవములై పనిచేయు నిమేషము వచ్చుచున్నట్లు తోచ వారంభించి యున్నది. ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యము హైందవభూమికి కలుగువరకు ఎన్ని పర్యాయము లీ శాఖలకు జీవము పోసినను ఎంతో యవయోగము లేదు. ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యము యుద్ధానంతరము కలుగును గాక యనియే యెదురు చూడవలసి యున్నది. ఆసమస్య నిప్పుడు ఎత్తుకొనరాదనియే ప్రభుత్వమువారు హామీలు కమిషనువారికి గూడ ఆ స్వాతంత్ర్యము నిచ్చి యుండలేదు. అయిన అది దక్క తక్కిన యాలోచన యంతయు చేయవలసినదనియే హామీలు కమిషనుకు ప్రభుత్వమువారు ఉత్తరువు లిచ్చి యున్నారు. ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యముతోనైనా కొంత భాగమే వీరు విచారింపరానిది—ఇందుకు ఎగుమతుల సుంకాలు, ఇండియా కార్యదర్శి ఇండియా ప్రభుత్వముల వరస్సర సంబంధాలు. ఇవి కాక ఆర్థికముగా ఆలోచింపదగిన విషయాలు ఎన్నైనను ఉన్నవి. ఇవి యెల్లయు కమిషనువారు ఆలోచింతు రనుట తప్పు. ఇది శుభంకరము. ఉత్సాహపేరేవకా. కొంత ఫలమునుననుటకు ఇప్పుడప్పుడే ప్రభుత్వాధికారులు పరిశ్రామిక విషయములలో చలనము చూపుచుండుటయే నిదర్శనము. మన స్థానిక ప్రభుత్వమువారు పరిశ్రమలను ప్రోత్సహించుటలో హైందవభూమియందు అగ్రగణ్యులని ఇదివరలోనే పేరుగాంచివారు. ఇప్పుడు వీరు క్రొత్తగా నొక ప్రకటనను వెలువరచినారు. పరిశ్రామిక శాఖోద్యోగుల యవయోగమును ప్రజలకు పూర్ణముగా కలిగింపవలయునని యాలోచించినారు. పారిశ్రామికోపకరణములకును యంత్రములకును సంబంధించిన సామాన్య విషయములను కోరువారికి శాఖ తెలుపుచుండగలదు. ఏ స్థానమున ఏ పరిశ్రమకు ఎట్టి పరిస్థితులలో ఎట్టి

ఉపకరణములు యంత్రములు కావలయునో ఎవరకు ఫలము కలుగు సాదర్భము లున్ననో పక్షించి నిర్ణయింపగలదు. పని ఏర్పాటులకొరక పటములు సిద్ధము చేయుటలో తోడ్పడగలగ యంత్రములు కొనుటలోను ఉదితస్థానమున స్థాపించుటలోను సాహాయ్యము నియ్యగలదు. స్థాపితమైన పిదప దానిని అప్పుడప్పుడు పరీక్షించి ముగ్గుతు కావలసినప్పుడు మరమ్మత్తు ఒకరించి సహకారి కాగలదు. ఈ కార్యముల నన్నిటిని మన పారిశ్రామిక శాఖ నెరవేర్చుకొరకునై మన ప్రభుత్వమువారు ప్రత్యేకముగా నిబంధన లొనర్చియున్నారు. సామాన్యవిషయముల నెరుకవరముల కీ శాఖ వారు ఏ మాత్రమును రుసుము కోర రాదు. స్థానికముగా పరిశ్రమ జరుగవలసిన యవసర ముండిన సూపరువై జరుగసాగెదమునకు పదిరూపాయలను ము 'పారిశ్రామికుడు ఇచ్చుకొనవలసియుండును. అంతకు తెనుపై అధికారి పరీక్షకై బయలుదేరునెడల హెచ్చురుసుము విధింపబడును. ఒక్క పర్యాయము పరిశ్రామిక శాఖాధికారులు పరీక్ష చేసినపిదప వారు నివేదికమును సిద్ధముచేసి పారిశ్రామికునకు పంపుదురు. అందులో, కావలసిన సామగ్రి, వెల మున్నుగాగల యంత్రములు తెలియగలవు. పారిశ్రామిక శాఖవారివద్ద కొన్ని పరిశోధకసాధనములుకూడ నున్నవి. వానిని ఉపయోగించి కూడ ఆ శాఖవారు విషయపరిశీలన మొనర్చి పరిశ్రామికులకు తోడు కాగలరు. ఈ పరిశీలన సామాన్య జనోపయోగ మని తోచినప్పుడు ఇందుకు ప్రత్యేకముగా రుసుము విధింపబడదు కాని ఆ ప్రత్యేక పరిశ్రామికుని యవయోగార్థము మాత్రము పరిశీలన జరుగవలసి యున్నయెడల పరిశోధకోపకరణములు ఉపయోగించ వలసియున్న పక్షమున ప్రత్యేకము రుసుము విధింతురు. పరీక్షలును పరిశీలనలును జరిగిన వెనుక తగిన యంత్రసామగ్రి శాఖవారు తెప్పించి స్థాపించి యిచ్చుటకు సిద్ధముగా నుండురు. అందుల కగు వ్యయములో నూటికి 15 వంతున పరిశ్రామికుడు అప్పుకుగా ఇచ్చువలసియుండును. శాఖవారు నూటికి 25 వంతున కమిషను పుచ్చుకొందురు. ఇది గాక ప్రత్యేకముగా మొదటి పరీక్షకు చెరు పదిరూపాయలతో చేరు 25 ల గునుము స్వీకరింతురు. పరిశ్రామికుడు తన ప్రయత్నమును పరీక్షకు పిదప మారుకొనిన యెడల పరీక్ష రుసుము రు 10 లును పటములు సిద్ధమైన పిదప మారుకొనునెడల ఒక్కొక్క జత పటములకు రు 15 ల వంతునను నష్టము పడవలసి యుండును. ఈ మాత్రము లన్నియును రు 5000 ల లోపల నుండు వసులకు మాత్రము సంబంధించినవి. అందుకు పైబడిన సాదర్భములలో శాఖవారు ప్రత్యేకముగా రేటులు మూటలాదుకొనగలరు. యంత్రసామగ్రిని పరిశ్రామికుడు ప్రత్యేకముగా గూడ కొనవచ్చును. అయిన శాఖవారి పటముల ననుసరించి యు నుదింపుల ననుసరించియు యంత్రము లుండిన నేతప్ప శాఖవారు స్థాపనాధారమును వహింపరు. సంవత్సరమువొడుగునను తనిఖీ చేసి సామాన్యగు మరమ్మత్తులకు తోడ్పడుటకు సంవత్సరమునకు ఒక్కజట్టుయంత్రములకు రు. 15 లు పరిశ్రామిక శాఖవారు విధింపగలరు. ప్రత్యేక

ము తనకు ప్రత్యేకము మరమ్మతులు అవసరమై నప్పుడు ప్రత్యేకము రసుములు విధింపబడును. ఒక్క ప్రత్యేకత భీతిరు. నలు అగునట. పార్లమెంటు శాఖాధికారి ఏ సందర్భములో నైనను ఈ రసుములను కరిత్రామికుడు ఇచ్చుకొనజాలదని అభిప్రాయపడునెడల పూర్ణముగా కాని కొంతవరకు గాని ఈ రసుములను తొలగించు వచ్చును. ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిన ప్రకటన యొక్క సారం విది. ఇం దాలో చింపబడిన కార్యక్రమము పరిశ్రామికులకు ఉపయోగకరమునటకు సందియము లేదు. కాని మొత్తముమీద చూడగా ప్రభుత్వము వా రేదో పరిశ్రామికు శాఖ యొక్కటి పెట్టుకొనినారు, దానికి పని యొక్కటి కావలెను, అది కల్పించును అను అలోచనతో అధికారులు ఈ పద్ధతి ప్రకటించినట్లు తోచుచున్నదే కాని ఇం దులో నిజముగా నుత్సాహ ప్రేరేపక జీవకళ యున్నట్లు కానరాదు. మరి యొక్క సందర్భమును ప్రభుత్వము వారు ఈ పద్ధతిలో జూపించి యుండిన సెల్యో బాగుండును. రైతుకు భూమి బాగుచేసికొనుటకు, ఎడ్లను కొనుటకు, విత్తనము సంపాదించుటకు అప్పు ఇచ్చి వాయిదాల మీద ఆపకవద్దనుండి రాబట్టుకొనుచుండు విధముగానే పరిశ్రామికులకు కూడ యంత్రములు కొనుటకు కొంతవరకు మొనూరు ప్రభుత్వము వారేర్పరచియుండునీటిని మన ప్రభుత్వమువారు వాయిదాల మీద తీరిపోవు అప్పు నేర్పరచి యుండి యెడల ప్రజోత్సాహ మీ విషయము వనింకను సెల్యో పెరిగియుండును. అయిన ఇండియా శాసన సభలోనే అధికార సభ్యుడు పరిశ్రమలకు 'తకావి' అప్పు లియ్యవలసినదని తెచ్చిన తీర్మానము త్రోసి వేయబడియెను గదా మన మెట్లు ముందుపడి పని చేయగలము అను నిమనానమున మన స్థానిక ప్రభువులు దేహమునంతయు సిద్ధము చేసి ప్రాణము వోయటకు వెనుదీసి పారందునూ? ఏమో ఎవ్వ రెరుంగుదురు?

వికమత్యమే బలము.

వికమత్యమే బల మనుసంగతి పాశ్చాత్య దేశములలోని సమైక్యతలలో కనబడుచుండు దీనిని మన యెచ్చటను వికదమగు చుండలేదు. అచ్చట మూల ద్రవ్యాధికారులకును కర్మకరులకును తీక్షణమగు ప్రతిస్పర్ధత ఏర్పడియున్నది. మూలద్రవ్యాధికారులు ద్రవ్యము కారణముగా పలుకుబడి కలవారు. అనేక సందర్భములలో ప్రభుత్వములలో కూడ అపారశక్తులు కలవారు. వీరి నెదుర్కుటకు కర్మకరులు సంఘములుగా జేరి పని నేయుటదక్క వేరొండు మార్గము లేనందున అట్లే కరుగుట పాశ్చాత్య దేశములలో ఆచారమై పోయినది. ఈ సంఘములు ఎంత విరివిగా వ్యాపించి యుండునదియు మాకు గలకొద్దికాటి తావులో విడిచించుటకు వీలులేదు. ఎల్ల వ్యాపారస్థానములలో ఎల్ల వ్యాపారులలో ఇట్టి సంఘము లేర్పడి యున్నది. ప్రత్యేక సంఘముల సంయోగ సంఘములు సంయోగ సంఘముల సంయోగములు పరంపరలుగా ప్రాకీమున్నవి. కర్మకరుల సంఘముల పరిపాలన యొక్క పెద్ద రాష్ట్రపరిపాలనలో సమానముగా కార్యముగా పరిణమించి యున్నది. ఏమూలలోనో ఏయొక్క సంఘము వాడోయగు ఒక్క కర్మకరులకు అవ్యాయము జరిగినది దేశములోగల ఆ పరిశ్రమలోని కర్మకరు

లందరు అదనర మగునెడల ఎల్లవైశ్రమలలోని కర్మకరులందరును సమైక్యత కలిగి నిరోధింప సిద్ధముగా నుండుచున్నారు. కర్మకరుల సంఘముల అధికారులు 'సమైక్య'యను రెండవ రుసులను పలికిరా దేశములోని పని నిరోధింపు కావలసినదే. ఈ ప్రకారముగా ప్రతిష్ఠాపనకాటన్వ మేర్పడియుండుచేత మూల ద్రవ్యాధికారులను ప్రభుత్వములను కర్మకరుల సంఘము లనినను సంఘముల అధికారులనినను నొకవముతో జూచుచున్నారు. వారిలో సందిచేసికొని నుభముగా శాంతముగా పని జరుపు కొందరుని అభిలాషకలవారై యున్నాను ఇందుకు నిదర్శనముగా కడపన మానములో అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రమున నొకసంభవము జరిగెను. అది శుభాంతముగా పరిణమించిన దని నేడే వార్త వచ్చియున్నది. మహాదాదానందగ్రామము లాభ మెవ్వరికేని కలుగజేయున్నదని అమెరికాజానాన లకే కలుగజేసినది యనటను మాచడవరలు ఇది జరలోనే ఎరుంగుదురు. అందులోను అమెరికానుండి ఆంగ్లభూమిని మిత్రము దలికిని పోవుచుండు సామగ్రికి మిత్రమే లేదు. దానిపై అమెరికావారికి కలుగు చుండు లాభమునకును అంతము లేదు. ఆలాభమున అమెరికాలోని రైల్వేలు కొంత చక్కని భాగమును అనుభవించినవి యనుట నిర్వివాదాంశము. రైల్వేలు అనుభవించినవియనిన సరమేమి? పనిచేయు కర్మకరులు క్రింది యధికారులు పని చేసినారు. మూలద్రవ్య మిదివరలో పెట్టి లాభములు విడుచు హామీగా హంసతూలికా తప్పించు లపై వచ్చించి నిద్రపోవువారి కెక్కువ ద్రవ్యము సమకూరినది. ఇంతటి లాభము వ్యాపారమున రాగా కాయకష్ట మొనర్చు కర్మకరు లేమియును మేలందకున్న వారిమానస మెట్లుండునో ఊహించుకొనుట మిక్కిలి సులభము. కాబట్టియే సంయుక్త రాష్ట్రములోని రైల్వే కర్మకరులు అకస్మాత్తుగా నొక క్రొత్త కోరికను కోరిరి. తాము దినమునకు ఎనిమిది గంటల కాలమునకంటె ఎక్కువ పనిచేయుట లేదనిరి. అంతకు పైన పనిచేయవలసిన యవసరము కలుగునేని ఆనాడు ఒకటిన్నర నాడుగా రెక్కింపబడవలసిన దనిరి. తదనుగుణముగా యజమానులు జీతములు కట్టి ఇయ్యవలసి యుండు రక తెలియజేసిరి. రైల్వే యజమానుల సంఘమును లేకపోలేదు. అందులో సభ్యులెందరో యుండకున్నను పలుకుబడి మూలకముగా వారును పీకే భావమున ప్రవర్తించి గలుగుదురు. అమెరికా రైల్వే యజమానులు కర్మకరుల ప్రతినిధుల కోరికలకు లొంగి నిష్ఠము చూపలేదు. సమాధానము సమకూరికపోయెనేని సమైక్య జరుగుట సిద్ధమయ్యెను. జరుగు సమైక్య సామాన్యమై పడికాదు. రైల్వే కర్మకరులు క్రొత్తములే కర్మకరులు అనుటలక్షణ ఒక్కపెట్టున నిలిచిపోదురు. వాలో సానుభూతిగల ఇతర పరిశ్రమలలోని కర్మకర సంఘము లెన్నయో సమైక్య ప్రకటించును. దేశము సమైక్యచే నావృత్తి పోవును. పనిదోవకు లిందరేర్పడిన యెడల అల్లరి యనంతము కాకమానదు అమెరికాలో కావలయు ననియే జర్మనీ అల్లరి వాతావరణమును కల్పించి యున్నది. ఆ వాతావరణమున క్రొత్త యల్లరియు పొడసూపినచో వేరు గతియే యుండదు. కాబట్టి అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రాధిపుడు దాట్లను విల్చును ఈ వివాదములోనికి దిగి పనిచేయవలసిన వాడయ్యె. కలుగనుండు అల్లరికి ఆపుటకు మూలమేగాక విస్తారతనుంబగు అధిక విన శంకునల ఆపుటకు కూడా సిద్ధమయ్యెను నాతిమ పాటుపడవలసి వచ్చెను. ఆతెచ్చెనును కర్మకరుల కక్షమునాడె. యజమానుల కక్షమును అణచించి నెరుగిరి. కర్మకరుల కక్షమును లాలించి లేలించి

ఆశకు తుట్టతుడకు కర్మకరులు కోరిన ఎనిమిది గంటల దినమును స్థిరముచేయు శాసనమునే గా జ్యోగసభలోనికి ప్రవేశ పెట్టువాడయ్యె. ప్రజా ప్రతినిధి సభవారు దీనిని అంగీరించువరకు సమైక్య ప్రయత్నములను మానుట లేదని కర్మకర సంఘముల కార్యనిర్వాహకులు తెలియజేసిరి. రాజ్యాంగ సభవారు శాసనము సంగీకరించి నారు కర్మకరుల సంఘముల కార్యనిర్వాహకులు సమైక్య భయము లేదని ప్రకటించినారు. రమారమి మానము దినముల కాలము దేశమున కేమిగతి కల్పనో యని భీతి చెందుచుండిన సంయుక్త రాష్ట్ర ప్రజలు నేటిదినము హాయి నొందినారు. ప్రతిష్ఠాపనా ప్రభావమున కీ సంభవ మొలే గొప్పవిదర్శనమో బుద్ధిమంతులు గ్రహించుట యపయోగకరము. లక్షజనులు పోనై చేయు తీర్మానములకంటె కది ప్రతిష్ఠాపనలు చేరి ప్రకటించు అభిప్రాయము బలవత్తరము. ఈసంగతి మన మింకను నేర్చుకొనవలసి యున్నాము.

కార్మికేలు ప్రభువుగారు.

అస్త్రేలియా గవర్నరు జనరలుపదవి
చుండియున్న కెప్టెను గిరాకే. కార్మికేలు ప్రభువు అస్త్రేలియాలో ఒకభాగమున గవర్నరుగా నుండి క్రింది కదింపబడు. ఇతడు గవర్నరుగా కొలకాలముండి రాజధాని ప్రిజల ప్రేత సంపాదించినాడు. కొన్నియెడల పట్టుబాగాక గవర్నరుగా నుండి చేరుకుంటును చేరుగా చెప్పుకొనునాడ ఉదారవృద్ధ యందలి తన్ను పంపిపాడు. ఆతడు పోయినచోట నెల్ల నిష్కలతీతుని విక్రయముగూడ ఉదార వృద్ధుడు చేసి గాంధీపాడు. ఆతని పరిపాలనలో శాసనము వర్ధిలయెడల ఆశాముఖ ఆశా బుద్ధిపూర్వకముగా జరిగింది. గాక ప్రభుత్వ సభ్యులలో పొడసూపిన లోపములని తీక్షణిక్రొత్తములు నూడ సంగీరించు చున్నాడు. కాబట్టియే బంగారము శరల కార్మికేలు ప్రభువు కీ గవర్నరుగా ఉంచవలసినదని కోరుచున్నది. అస్త్రేలియా ఆతని గవర్నరు జనరలుగా పంపకలసినది కోరుచున్నది. ఇచ్చాడు చెప్పడు నెవ్వరెకడు అనుకు వాడున్నచో ఇచ్చాడునకు వాని పెంట్టును ప్రభువు తనకాతి గవర్నరుగా పంపకలసినది కోరెను. అయిన సంతోషించిపోక అస్త్రేలియా గవర్నరు జనరలు పదవి వచ్చునందగ మ్రోదకభూమి అడ్డుపడినప్పు గింబా? వారికి కృతజ్ఞత మాత్రులైనవ వారి యభివృద్ధికి అభివృద్ధి పక మాడు. యిందు కేమిజనగ నున్నచో మాతముగాక.

రవ్యనులు ముడికొందలు ఖయిదీలను పట్టుకొనుట.
లండను, సెప్టెంబరు 4:—రవ్యులెట్లు ప్రకటించిరి. వారోనిచీకి అగ్నేయమున క్రమపుల ప్రయత్నము లన్నియు కర్మకరులైనది, కాశ్యేతియను కొండలందు మరకొన్న భింకముల మాడికమైనది. మేము హంగరీదేవు శరిహద్దు కైపున ముండుట సాగుచున్నాము. ఆగస్టు 31 వ తేదీ నుండి సెప్టెంబరు 31 వ తేదీ వరకు జరిగే ప్రస్తావన 835 మంది క్రమపుల కోవొగ్గులకు 19020 మంది మైనికులకు పట్టుకొనిరి. వీరిలో 1300 మంది జర్మనులు 12 వివిధ ఫింకులును, 76 మంది ఫింకులును నునాడ రవ్యులకులకై మైని, పల్లిమిట్, వొల్క్స్, ముచిహ్ ఉత్తరకీత్ పార్లిమెంటులకు తీర్మానము చూడము జరుగుచున్నది ఆగ్నాలోరంగులందు 650 మంది కుమార్తెలు రవ్యులకులకై పట్టుకొనిరి నీమిట్ పోల్ పార్లిమెంటు సాయుధములకు చిట్టిమ మొదలయిండు పర్లమో యుద్ధము పలికెను.

ఉచిత సెకండరీ ద్వ.

జాంబాయి, సెప్టెంబరు 6:— జామ్నగరమునందు సెప్టెంబరు 1 వ తేదీన జరిగిన కర్మకరులకు జాంబాయిలో గాని సెకండరీ ద్వ తమసంపాదమును విడిచిగా వీరుబడనని ప్రకటించిరి. 1912 వ సంవత్సరము మార్చి 1 వ తేదీ నాడం పార్లమెంటు ద్వ ఈసంస్థామునందుతము చేయబడెను.

సోమనెంలు జార్జిగెట్టె.

5-9-16 ఉంగళి కారము.
సెలకట్టా మామూలు పోలిక అగ్నేయము మామూలు మొదెంలు రాజ్యప్రతిష్టలను గాక 1 సంవత్సరము సేవగా బడిమి.
గంగాజు జిల్లాలో మొదటి కరగతి మేవత్తేలు ఆనంద్యుల రంగ శాధాచారి అన్నగో గాకె స్వప్నావృత్తిలో ఆంగ్లభాషసామర్థ్యం పాద్యామును ప్రావీణ్యముం భింకార మాయబడినది.

విశాఖపట్నం నగరము

తూర్పు ఆఫీసులో డా. రెస్ నలాము బ్రిటిషువారి వశమగుట

మేనియారీ పురోగమము — హంగరీవా రులుచుండుట

హిందెబుద్ధుగారి పూహము — పశ్చిమరంగమును సంకుచిత మొనరించుట.

[రైటు రివల్యూషన్]

మేనియారీ

బుడాపెస్టు నగరస్థితి.

లండను, సెప్టెంబరు 2:— రొమేనియానుండి ఆస్ట్రీయను లాంటింకపడుకొనుచున్న బుడాపెస్టునగరము ఆస్ట్రీయనుకుంకరస్థితి కొండవచ్చునని తలంపబడుచున్నది. ఆస్ట్రీయనుకు తుదిప్రక్క పూలములు ఆపాయస్థితియందున్నవి.

రొమేనియను విజయములు.

బుధారెస్టు, సెప్టెంబరు 4:— బుడాపెస్టు నగరమును పశ్చిమరంగమునా రెక్కలకే నందలి సిఫ్లియను స్థలమును రొమేనియనుకు వశమైనది. బెజాద్రి నూరు దక్షిణమున నున్న బొబ్బాగియా నదివద్దనుండు నందలిను శత్రువుల ప్రయత్నములు స్ఫూర్తయై నది.

ప్రాము

అంగవిజయములు.

లండను, సెప్టెంబరు 4:— ఈ తూర్పునాము నగర దక్షిణ హిందెబుద్ధుగారి ప్రకటించి— నిన్నటియధ్యాయమున 8000 గజముల సేనాబలమును, 800 గజముల లావునుగల శత్రు కక్షిలక్షలమును వశముచేసికొంటిమి యుద్ధమున తీవ్రముగా జరిగినది. మన నిజాధిపతులకు శత్రువులు చాల అటంకము గలుగజేయబోయిరి. శత్రువులచేసిన పరిత్యక్తములన్నియు మన యగ్నివర్షమున భగ్నమైనవి. మేము ప్రతిచోటను జయప్రసాదముగా ముందుకు సాగితిమి. మేము జయించిన భాగములను తిరిగి లాగుకొనుటకు శత్రువులెన్నియో కష్టప్రయత్నము లొనర్చిరి. వారి కవకవికనుగునవ్వము కలిగినది. మేము గిల్లి గావు మంతయును జయించితిమి గాని తనవారి కొంతభాగమును నడలివేయవలసివచ్చెను. శత్రువులు రాత్రి పూటలందు ఎంతటిత్రాణముగా ప్రతియధ్యాయము నలిపినను మేము గ్రామములను మిగిలిన భాగమును కాపాడుకొనుచున్నాము. నిన్నటి సాయంత్రము ప్రకటించబడిన తీరిగ మనకుంకీ సేన విడిచితిమి. 800 మంది ఖైదీలు కట్టుకొనితిమి.

పురము విజయములు విజయములు.

లండను, సెప్టెంబరు 2:— నిన్నటిదినము పరామర్శ మేనియారుల బహుభక్తి ప్రకటనలు వచ్చెనది. వారు మేజిస్ట్రేట్లను ప్రేమించుచున్నారని తెలుపుచున్నారని 47 సెంటుమీటర్ల కిడ బాంబులను వేసిరి. ఆస్ట్రీయనులను చాలవృత్తుగ కేగినది మేజిస్ట్రేట్లనుగల సేనాసంబంధములగుసంస్థాపనలందును 60 బాంబులు పడినవి. ఇతరభిక్షులయందును, ముఖ్య స్థానములయందును మరి 210 బాంబులు పడినవి. మండలికి కేలము కనబడినది.

అటవీ యుద్ధము

పారిసు, సెప్టెంబరు 4:— శత్రువులెంత బలవంతముగా పోతున్నాను మితిమీరినదని కాటంకము నీయలేకున్నాడు. పొత్తులందలివారు తమ ఆభిప్రాయములన్నిటిని కొనసాగించుకొనుచున్నాడు. అదేవిధ త్రరమున కాంటిజిన్సును అడవికిని నడుచున్నది. రొద్దుప్రక్కల జర్మనుకుండకము లన్నియు మావళియైనవి. కాంటిజిన్సు సరిహద్దు ప్రాంతములనుగల మేముచుండుకు బచ్చితిమి. అడిగిన ఖైదీని నడుచుగల శత్రుభాగములను గుండ మేము స్వాధీనముచేసితిమి. అచ్చటి రొద్దును అనేక ప్రజలకులందు చాటితిమి. అడవికి, దక్షిణమున శత్రువులు తీవ్రముగా ప్రతిఘటనలు సలిపిరి గాని మన అగ్నివర్షమున వారి ప్రయత్నములు విఫలమై వారు వెనుకకు పోయిరి. అనేకవలములను పశ్చిమరంగమున నుండెడి 2000 మంది సైనికులు పట్టుకొనితిమి. 12 సెప్టెంబరుకు, 50 మరభిక్షులను గూడ మేజిస్ట్రేట్లను.

పశ్చిమరంగము.

పారిసు, సెప్టెంబరు 4:— నిన్నటి రాత్రి యిట్లు ప్రకటించబడినది. వాస్ హిందెబుద్ధుగారి నడుచు జర్మనులను సామములను తీవ్రముగా చుట్టడించిరి. అనేక పర్యాయములు వా రోడిపోయిరి కాని తుట్టుకుదకు ఒక స్థానమునుండి కొంత స్థల మాక్రమించుకొనిరి. అక్కడ తీవ్రముగు యుద్ధము జరుగుచున్నది. ప్లాటోకి తూర్పునకు, వాయవ్యమునకు పరామర్శ వారు జర్మను స్థానములను చుట్టడించి అనేకవలములను పట్టుకొని ప్లాటో తియ్యుచుంటుంటు ననుచున్నది. ఉన్నత ప్రజలకునుండి కొంత స్థల మాక్రమించుకొనిరి.

వాస్ హిందెబుద్ధుగారి ప్రయత్నములు.

లండను, సెప్టెంబరు 2:— హిందెబుద్ధుగారు పశ్చిమరంగము నందు స్వరక్ష సేనాబలము నేర్పించుకొని తూర్పురంగమున ఒక తీవ్రముగు చుట్టడిని ప్రయత్నించునని తోచుచున్నది. పశ్చిమరంగమున శత్రువులకు పరిపూర్ణముగా పరాజయము గలిగినది. ఈ పరాజయము శత్రువుల అన్ని ప్రయత్నములందు ప్రతిఫలించుచున్నది. తూర్పురంగమునకు సేనలను బంపుటకు పశ్చిమరంగమున తన సేనాబలమును హిందెబుద్ధుగారు ప్రయత్నపడి తగ్గింపవచ్చును.

పరామర్శ విజయములు

పారిసు, సెప్టెంబరు 4:— ఈ తూర్పునాము మిట్టప్రకటించబడినది. నిన్నటిదినము మేము జయించిన స్థానములందు జర్మనుల ప్రతిఘటనలు సలుపఁ బ్రయత్నింపలేదు. కామనాసితి యును వారి కాటంకయ్యెను. ఇంతవఱకు 14 ఫిరంగులు పట్టుకొనితిమి. చుట్టడిని పట్టుకొనితిమి. చుట్టడిని పట్టుకొనితిమి. ప్లాటోనద్ద 4 వల మంది ఖైదీలు కట్టుకొనితిమి. వాస్, హిందెబుద్ధుగారు, వారికి తూర్పునకు శత్రువుల ప్రయత్నములన్నియు వ్యర్థమై వారికి వికారి తయగు నవ్వముగలిగినది.

మిత్రముందలి అవస్థాంధరము.

పారిసు, సెప్టెంబరు 4:— నిన్నటిదినము మేము చుట్టల జయించిన స్థానముల కిలామీటర్లపొడవున 2 కిలామీటర్ల లావును గలిగియున్నది. ఈ జయములను చుట్ట కొన్ని యుద్ధములు తలపించినవి. బెర్నార్డ్లనుండి వెకోకొరములగుల కొద్దుకు మేముగ్గును 8 వల కిలామీటర్ల నూరమునున్నాము. వైమానికమైండుల వెకోకొన వాధించుట ముఖ్యమును. అన్నిరంగములందలి అవస్థాంధరమునందు ఇదియే హింసాభ్యుచయెను.

రుష్యా

రష్యాను విజయములు.

లండను, సెప్టెంబరు 4:— రష్యా వారిని పరీక్షించితిమి. బెర్నార్డ్ల రంగమునందు రష్యానుల శోటాలి పానకి పశ్చిమ ఉపఖండము నీనియోకా నదిని వాటి. 89 మంది సైనికోద్యోగులను, 2641 మంది సైనికులు 6 రష్యానులచే పట్టుకొనితిమి.

గ్రీసు

జర్మనుల కరువు ప్రతిష్ఠలు

కూర్మకుట.

లండను, సెప్టెంబరు 2:— గ్రీసు కేకసితి మిత్రముందలి వారి కనుమలముగానున్నది. బాల్కను రంగమునందు జర్మనుల పరువు ప్రతిష్ఠలు కూర్మకుటయైనవి. ఆస్ట్రీయాదేశము సరిహద్దు కనుమలను గాపాడుకొన బలకుండుటలన జర్మనికి ఖైదీదళ పటికడయే చెప్పవచ్చును. బ్రాన్సిల్వెనియానుండు యుద్ధము జయప్రథముగా జరుగుచున్నది. దీనివలన జర్మనీ

నుండి మాత్రమేన బారంగమునకు రావలసిన యవసరము గలుగుచున్నది. జర్మను రంగమును నడలితేనీ మేకకొనక క్రింద: తూర్పురంగమున పోరుటకు హిందెబుద్ధుగారు ఇష్టపడుచున్నాడు. అన్ని సేనాబలములందును జర్మనుల పరాజితులై, స్థానములను గోల్పోవుచున్నాడు. ప్రస్తుత కరిస్థితులు మిత్రముందలి వారికి చాల అనుకూలముగానున్నది. వాకోఫాల్కెన్ పోరు ఉద్యోగమునుండి బర్లెన్ వైచుబడి పండులన అరినిలోపము లన్నియు ఇష్టము ప్రజలకు దృష్టవర్తమైనవి. హిందెబుద్ధుగారు ఉద్యోగగృహికి ప్రజలందఱు చుట్టమును నొందుచున్నాడు. స్థలములను నూతనముగా జయించు విషయమును గూర్చి బెర్లిన్ నగరమునందు, విశున్నా నగరమునందు పత్రికలు అతి దీనవాక్యములతో వ్రాయుచున్నవి.

జర్మనీ

జర్మనునా కానిర్మాణస్థలములపై బాంబులు వేయుట
లండను, సెప్టెంబరు 4:— ఈ సావికావిమానములు 2 వ తేదీనాడు హబ్స్ బర్గ్ ను, అంబెర్గ్ ను పట్టుకొని శత్రువా కానిర్మాణస్థలములపై బాంబులు వేసెను. 3 వ తేదీనాడు మనవిమానదళము. వారు శత్రువిమానకాలపై బాంబులు వేసిరి మనవిమానము లన్నియు ముఖముగా తిరిగివచ్చిరి.

బల్గేరియా

బల్గేరియనుల పరాజయము.

లండను, సెప్టెంబరు 4:— సోనికానుండి పరామర్శ వారి కీరంతివార్త వచ్చినది. ఆస్ట్రోవోసస్సుకు పశ్చిమమున బల్గేరియనుల ముట్టడి సైన్యము సేనలచే భగ్నము చేయబడినది. ముగ్లిమరంగమునందు బొయిరన్ సరస్సుకడకు గ్వెపు నుగు ఫిరంగియుద్ధమును, వేగువారి పోరును జరిగినది.

తూర్పు ఆఫీసు

డా. రెస్ నలాము

లొంగి పోవుట.

లండను, సెప్టెంబరు 4:— తూర్పు ఆఫీసుకాయందలి డా. రెస్ నలాము పురము లొంగిపోయినది.

తూర్పు ఆఫీసు యుద్ధము.

లండను, సెప్టెంబరు 4:— ఈ ఉదయము 9 గంటలకు డా. రెస్ నలాము బ్రిటిషువారి వశమైనది. మనయుద్ధవారము భూ సేనలకు తోడై బుగాజ్ మొక్కనుండి సెడావతనయుద్ధము నలిపెను. మనసేన పురము మాక్రమించుకొనుచున్నది.

ఆస్ట్రేలియా

ఆస్ట్రేలియా గవర్నరు జనరలు

ఆస్ట్రేలియా గవర్నరు జనరలు పదవికి కాన్సికేలు పుభువు గారు నియమింప బడుచురి ఆస్ట్రేలియా వారందకు నమృతము కలిగియున్నాడు. ఈ పదవిలో నున్న వారికి సాముకు 10,000 పౌనులు జీతము. పాభ్యుత తక్కువ. అధికారమును తక్కువ. ఇండియా గవర్నరు జనరలుకంటె ఆస్ట్రేలియా గవర్నరు జనరలుకు ఆదంబరములకు రాజ పర్యాయము విస్తారముగ లేవు. అతడు రాజ కార్యనిర్వహణమున రాజసౌతినిధిగా నుండును. రాష్ట్ర పరిపాలనమునకు పాభ్యుతగు మంత్రి లతనికి రాజ కార్యనిర్వహణమున సహాయముగా నుండును.

బెల్జియము

బెల్జియం ప్రభుత్వము

హావర్, సెప్టెంబరు 4:— బెల్జియము పుభుత్వము వారు పారిసు అరికసహజే నిబంధనలకు అనుసరించుకొని తలపించెనది.

మెసపొటేమియా

మెసపొటేమియా రంగము.

సింలా సెప్టెంబరు 3:— మనవైమానికులు రెండు సార్లు ట్రైగ్రిన్ రంగమునందు తురుష్క సేనములపై బాంబులు వేసిరి. ఇంతకంటె మించిన విశేషము లేనియు లేవు.

ఇంగ్లాండు

ఇంగ్లాండు జస్టిసుకు దెబ్బలు తగులుట.

లండను, సెప్టెంబరు 4:— ఇంగ్లాండు జస్టిసుకు దెబ్బలు తగులుట. దెబ్బ తగిలెనని నమ్ముట కనేక కారణములు కలవని అధికారులు పరీక్షించుచున్నాడు.

పల్లెండును పశ్చిమమునను, ఆగ్నేయ రంగును నుంచును
రమ్యములు తీర్చుచుగా పోయియున్నది.

In the Rangoon Chief Court to-day Mr. Justice Robinson directed that Mr. Macnair of Messrs. Morgan and Co Solicitors and Mr. Balkrishna Das both of whom were material witnesses in proof of will of late Birjee Coomare, widow of late Bhugwan Das be examined on commission in Calcutta. The estate of Birjee Coomare is worth 36 lakhs of rupees. Application was made on behalf of Mr. Munilal Kemka one of the two executors.

THE GREAT WAR.

Fall of Daressalaam.

RUMANIAN ADVANCE: PANIC IN HUNGARY.

Hindenburg's Plans: Contraction of Western Front.

[Reuter's Agency.]

British Front.

Severe Fighting Ground Captured.

LONDON, September 4. In his communique this afternoon General Haig reports:—As the result of yesterday's fighting the enemy's defence on 3000 yards front to an average depth of 800 yards have been captured. Fighting was very severe our advance being stubbornly contested and the enemy repeated counter-attacking supported by very heavy artillery fire. Our advance was almost everywhere successful at the outset and most of the counter-attacks which cost the enemy very heavy losses completely failed to shake our hold on the ground won. We captured the whole of Guinchy but were compelled to give ground here. However we retain part of the village despite heavy and repeated counter-attacks during the night. Our line runs according to description given in yesterday evening's communique. Already 800 prisoners have been brought.

Air Raids.

French Aviators' Noteworthy Achievements—Enemy Positions Seriously Damaged.

LONDON, September 4. Noteworthy achievements were performed by French air-squadrons yesterday. The railway station of Metz-Sablons was twice visited; and eighty-six four points seven bombs were dropped. Considerable damage was done in the vicinity. Sixty bombs were dropped on military establishments north of Metz and two hundred and ten on several other stations and cantonments. Good results were observed.

The enemy, although in considerable strength, was unable to withstand the rush of the Allies who attained all their objectives. We captured north of the forest all the German trenches along the Forest-Comblès road as far as the outskirts of Comblès. We likewise carried all the enemy positions between the Forest and Cléry, and also crossed at numerous points the road between the two places. A German counter-attacks with huge forces directed against our positions south of the forest, was caught by our fire and thrown back in disorder. Numerous dead were left on the field. Two thousand prisoners were taken, and the booty at present counted comprises twelve guns and fifty machine-guns.

Another Zeppelin Damaged.

LONDON, September 4. It is officially announced that there is strongest reason to believe that another Zeppelin was damaged very seriously.

Air Raids in Mesopotamia.

SIMLA, September 4. In Mesopotamia, with the exception of two successful bombing raids carried out by our aeroplanes against Turkish positions on the Tigris front, there was no further development to report.

German Ship Building Yards Bombed.

LONDON, September 4. It is officially announced that naval aeroplanes successfully bombed the shipbuilding yards at Hoboken and Antwerp on the 2nd instant, and a large squadron of our machines effectively bombed enemy aerodrome at Gistel, on the 3rd instant. All machines returned safely.

French Front.

A Great Offensive of Allies.

Opinion in Paris.

LONDON, September 4. PARIS.—Ground recaptured yesterday was on a frontage of six kilometres and depth of one to two kilometres. It brings subsequent operations. We are not more than three and half kilometres from the National Road from Bethune to Peronne and the possession of Cléry gives us the key to the Peronne region. Opinion is held in Paris that this marks the opening of the great offensive by Allies on all fronts.

14 Guns & 400 Prisoners Taken From Germans.

LONDON, September 4. PARIS.—This afternoon's communique says:—Enemy did not attempt to counter-attack positions we captured yesterday. Bad weather retarded operations. Hitherto 14 guns have been taken, capture of more prisoners is reported we have taken 4000 prisoners at Fleury. Enemy attacks against Vaux-Chapitre Wood and east of that have been repulsed with losses.

Violent Fighting at Verdun.

French Gain Important Positions.

LONDON, September 4. PARIS.—Last night's communique reported that the Germans violently attacked our positions between Vaux and Chapitre. They were repulsed repeatedly, but finally gained a footing in the salient where furious fighting continues. The French attacked Germans east and north-west of Fleury, capturing several trenches and part of the crest running from Fleury to Thiaumont.

Balkan Theatre.

Bulgarian Attack Repulsed.

LONDON, September 4. The French communique from Salonika says:—Bulgarian attack west of Lake Ostrovo was easily repulsed by the Serbians. There have been intermittent cannonade and patrol activity on the Struma and Lake Doiran fronts.

RUMANIAN FRONT.

Heights Occupied.

LONDON, September 4. BUKHAREST.—The Communique says: We have occupied heights west of Borzok and the region of Sekeli in Haromszik. Enemy attack on the whole of Dobrudja frontier south of Bazargio was repulsed.

AFRICAN FRONT.

LONDON, September 4. Daressalaam has surrendered.

Fall of Daressalaam.

LONDON, September 4. It is officially announced that Daressalaam surrendered at nine o'clock this morning. Our naval forces co-operating with our troops from Bagamoyo and Sadani are now occupying the town.

Eastern Front.

80 Officers and 2641 Men Taken.

LONDON, September 4. The Russian communique says:—In the region of Brzeczany our troops crossed the river Tseniovka, the western tributary of Zlota Lipa capturing enemy's position and taking 80 officers and 2641 men prisoners.

Latest Russian Communique.

LONDON, September 4. The Russian communique says:—Enemy gas attacks southeast of Baranovitchi were repulsed with heavy losses. We captured a series of heights in the wooded Carpathians and are advancing towards the Hungarian frontier. Between August 31st and September 3rd General Brusiloff captured 385 officers and 19,020 men of whom officers and 1300 men were Germans. He also took 12 cannon and 76 machine guns. Fierce battles continue in the direction of Valdimir Volynski in the vicinity of Korutnitz and on the Upper Sereth. We captured 550 Turks in the region of Ognut. British armoured motorcars fiercely engaged Kurds southwest of Lake Nimrudghel.

BELGIUM.

Belgian Government.

Adherence to Economic Conference Resolutions.

LONDON, September 4. HAYRE.—The Belgian Government has notified the French Government of its adherence to the resolutions of the Economic Conference.

Germany.

Hindenburg's Measures.

LAHORE, September 4. LONDON, September 3rd.—General Hindenburg is likely to make a defensive front on the west and to concentrate on an attack on the east. Verdun is recognised as a dismal failure re-acting upon all enemy's operations, on finance and on the value of the mark. It is possible that Hindenburg may shorten the front in the west in order to release troops for the east. ("C. and M. Gazette.")

GERMAN PRESTIGE VANISHED.

Allie's Situation Most Satisfactory.

Hindenburg in Favour of Eastern Offensive.

ALLAHABAD, September 4. LONDON, 4th September.—The Greek situation is very favourable to the Allies. German prestige in the Balkans is gone. The inability of Austria to hold the passes is a great blow to Germany. The invasion of Transylvania is progressing and almost compels Germany to send troops. F. M. Von Hindenburg favours abandoning Verdun for eastern operations under General Mackensen. On all front the enemy are beaten and are losing ground. The general situation is most satisfactory. General Von Falkenhayn's dismissal has opened the eyes of the German people to his failures. Their joy at Hindenburg's appointment is qualified thereby and there is a gloomy tone in the Berlin and Vienna press indicating a fight for the best possible result on the geographical position. ("Pioneer" special cables.)

TELEGRAMS.

AUSTRIA.

Budapest Bordering on Panic.

LAHORE, September 4. LONDON, September 3rd.—Owing to the failure of the Austrians to check Rumania and Russia, Budapest is in a state bordering on panic. The Austrian right flank is in danger. ("C. and M. Gazette.")

INDIAN TELEGRAMS.

FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.

(BY WIRE.)

Simla.

War Cable to the Viceroy.

SIMLA, September 4. The following telegram dated the 2nd instant, has been received by H. E. the Viceroy from the Secretary of State:—

The Germans made five further attacks, preceded by intense bombardment, on the evening of the 31st on a front of 8,000 yards between Guinchy and Fourcaux Wood. Considerable forces were employed by the enemy. Four attacks were driven back, but the fifth succeeded in penetrating the advanced British trenches on a small frontage at two points. In addition to being met everywhere with rifle fire the attacking Germans came under concentration fire at various places from trench mortars and massed machine guns, and the British artillery obtained excellent targets. The German casualties were consequently very severe.

There was great aerial activity. The British lost five machines and destroyed five German machines and drove down at least seven others much damaged. The British undertook several successful bombing expeditions.

The French artillery was active south of the Somme and near Fleury in the Verdun region.

The Italians repulsed attacks in the Sugana valley and on their positions east of Gorizia. The Italians are advancing in Albania and have occupied Gveleni, 30 miles east of Avlona.

Fierce fighting is reported from the Russian front. The enemy is making fierce attacks 30 miles south of Kovel, and fighting is also proceeding south of Brody and in the direction of Halicz. The Russians captured the whole series of heights in the Lomnatic mountains in the Carpathians, and made slight advance near Dornawatra close to the Rumanian border. The Austrians have evacuated the important railway junction Hermannstadt, and the town of Sepsiszi Gyorgy, 15 miles north of Brasso. Fierce fighting is taking place in the vicinity of the Iron Gates near Orsova.

There is no change in the position on the Balkan front. British and French warships have arrived off Athens and a revolt has occurred at Salonika, where a committee of defence has been proclaimed. The troops and gendarmerie are reported to have adhered to the movement.

The Russians have repelled Turkish attacks west of Erzinjan and in the Oghout region.

Indian Students at Oxford and Cambridge. New Proposals for Supervision and Admission.

SIMLA, September 4. The following despatch has been received by the Government of India from the Secretary of State: "My Lord, I have had under consideration in council proposals made to me from Oxford and Cambridge for the admission and supervision of Indian students at those Universities which would to a large extent relieve the students department of the India Office of its present responsibilities in the matter. I am glad to say that it has been found possible to carry these proposals to a successful issue. I have now sanctioned the new arrangements which will be brought into operation without delay.

A delegacy for Oriental students will be created at Oxford and an inter-collegiate committee will be appointed by the colleges at Cambridge whose secretaries will take over the duties hitherto discharged by the local advisor for Indian students and will act to a large extent on the same lines. The Secretary of the Oxford delegacy will be the University official appointed by the delegacy and responsible to it. The Secretary of the Cambridge committee will be a member of the Senate responsible in the same way to the committee which appoints him. The office of local advisor for Indian students and the present grant made for its support will in each case cease.

The delegacy and the intercollegiate committee will deal with all applications for admission at Oxford and Cambridge respectively which reach them from Indian students of their friends or which are referred to them by the college or by the non-collegiate authorities or by the India Office and the students' Department at the India Office will refer to these University bodies any application for admission at Oxford or Cambridge which it received from students or their friends or from the students' advisory committees in India. If the delegacy or committee desire in any case to procure testimonials or information from official sources or from the Indian advisory committees their enquiries will be made, as now, through the Students' Department at the India Office. But the University bodies and the individual colleges will be free to make whatever enquiries they wish through their own sources of information.

The delegacy and the intercollegiate committee will lay down such rules as they think necessary in regard to the admission of Indian students at Oxford and Cambridge and any fees and deposits to be required from them. They will also in future make such arrangements as may be desired by the University or by the colleges for their supervision or guardianship in term and in vacation. The students' Department of the India Office will continue to give any assistance in these matters that it usefully can but the responsibility for the charge and guardianship of Indian students at Oxford and Cambridge will rest in future on the University bodies and not on the department.

In view of the duties undertaken by the delegacy and the intercollegiate committee on behalf of Indian students I have sanctioned in Council the payment to the delegacy of a capitation fee of £1 per annum for every

TELEGRAMS.

Ind in student studying in the University of Oxford up to maximum of £350 and the payment of the committee of grant not exceeding £350 per annum in consideration of the large number of Indian students now admitted to the University of Cambridge. In return for these contributions the India Office will receive the assistance of two secretaries when required in the case of Government of India scholars admitted to either University and in regard to any application or enquiry received by the India Office from or on behalf of Indian students. It is understood that these arrangements will be subject to revision at the end of five years.

I hope, that the new system will meet with general approval provided that the facilities for Indians at Oxford and Cambridge are not restricted. It is clearly desirable that the Universities should make their own arrangements for the admission of Indian students and for such supervision of them as the college and non-collegiate require. The intervention of the India Office was originally necessitated by the reluctance of many of the Colleges to accept Indian students and by the need for taking every possible step to overcome prejudice to meet the reasonable requirements of the University and college authorities and to increase the facilities offered at first. This could only be done by giving the colleges the guarantees and assistance which they asked for in the matter of guardianship, testimonials and other information. The good work done by the Students Department and its local representatives Mr. Burrows at Oxford and Mr. Benians at Cambridge, in spite of much ill-informed criticism and unfounded suspicion is shown by the fact that during the last four years all the colleges at Oxford and Cambridge with a single exception have agreed to reserve vacancies for or to consider applications from properly qualified Indian students. But the best proof of the success achieved is that the authorities of both the Universities are now themselves prepared to take over the work and have provided an organisation for continuing and developing it.

I am happy to add that Mr. Burrows at Oxford and Mr. Benians at Cambridge will continue as Secretaries of the new University bodies for the excellent work which they have hitherto done as local representatives of the India Office whilst the advice and assistance of the students Department of this office and the Indian Advisory Committee acting through the Secretary for Indian students, will be at the service of the new bodies whenever desired by them.

Mesopotamia.

No Further Development.

SIMLA, September 4.

In Mesopotamia with the exception of two successful bombing raids carried out by air aeroplanes against the Turkish positions on the Tigris front there was no further development to report.

Calcutta.

Bengal Legislative Council.

Questions and Answers on Internments.

CALCUTTA, September 5.

At to-day's meeting of the Bengal Legislative Council the Governor presiding, fifty-three questions were asked by the members mainly dealing with matters of provincial interest. There were several questions regarding internments and relative number of Mahomedans in Government service. Replies elicited were: That no committee would be appointed to inquire into the recent Sibpur Engineering College Strike, nor would a mixed committee of sanitary experts be appointed to supervise the flooding of areas, under Dr. Bentley's anti-malarial scheme. Seventeen lakhs were spent up to the end of last June on the relief of Bankura scarcity and Mr. Tindall's committee had found continuous work for two thousand families of weavers. The Bengal Government had spent fifty-six lakhs on 'Civilising original works' since August 1914 a large portion of the work being in progress when the war broke out. The scheme for reorganisation of primary education is under consideration of the Director of Public Instruction and the prevention of food adulteration would be dealt with when the Calcutta Municipal Acts are amended. Replies on question of internments showed that the numbers dealt with down to 31st August were 331 under Section 3 of the Defence of India Act including absconders. Eighteen, excluding the Orans whose cases are quite settled, were released after arrest, one of whom recently was expelled from the province. In addition persons are detained under Rule 12 A of the Defence of India Act. They are allowed ordinary food, their own clothing and permitted to read books and news. Thirty-four are living in their homes or with relatives. One hundred and seventy-three persons under Defence of India Rules are in receipt of personal allowance allowances at rates ranging from Rs. 8 per month to Rs. 57-12 per month. The policy followed in each case was what the previous Government of the interned were and what was left to the family. Fifteen families out of 34 cases in which applications were made were granted at rates varying from Rs. 7 to Rs. 12 per month. In a large number of cases no allowance was received and in many cases the detention was anything prior to his detention. The Government do not consider it consistent with public interest to publish the names of those dealt with under the Rules. Two hundred and sixty-six persons are compulsorily domiciled on the 31st August.

C. Mitter moved a resolution asking the District Magistrate to spend for rural water supply during the next year less than one third of their closing balance. In view of that followed it was suggested that the Government would interfere with local self-government in admission that local self-government was a principle in Bengal. It was also suggested that the Boards had not paid more attention to the supply of water supply because they had a firm and official majority. Sir Shamsul Huda on behalf of the Government said that the Government contemplated elected majority in the constitutional local bodies and that the Government was not prepared to do so.

and had drafted a bill which would be sent to the Government of India for its sanction. In it people would be able to choose members for their Circle Boards, which would supplant Local Boards. It was proposed that Circle Boards should elect two thirds of the members of the District Boards. He hoped that next year the Government would put into operation their scheme of village self-government. The resolution was then withdrawn. The next resolution on expansion of trial by jury to all districts of Bengal was postponed to the next meeting. The Council adjourned "sine die."

The Cure For Anarchism.

More Education and More Schools.

CALCUTTA, September 4.

Mr. W. W. Hornell, Director of Public Instruction, Bengal, presiding over the prize distribution ceremony at the Sairpur High English School, yesterday, referred to the question of imparting religious education. He was of opinion that religious education would act as a cure for anarchism. He said that the Hindus were always a patient and contented race as the result of a broad and comprehensive view of life and development. He was therefore surprised to find that the Hindus were so impatient and so eager for hurried development as to commit such hysterical excesses. He expressed his view that the only cure for anarchism was not less education and less schools but more education and more schools.

Bombay.

Quadrangular Cricket Tournament.

Parsis Versus Mahomedans.

BOMBAY, September 4.

In an ideal weather the first round in the annual Quadrangular Cricket Tournament between Parsis and Mahomedans commenced this forenoon at the Esplanade Maidan in the presence of a huge crowd. The Parsis winning the toss decided to bat first. After preliminaries of photographing were over the Mahomedans eleven took to field amidst cheers at 11.40 and the first Parsi pair to come out were Dr. H. D. Kanga (Captain) and R. P. Meherhomji. Attacking was in the hands of Saleh Mahomed left hand bowler from Kashmir and S. A. Aziz of Bombay. On second delivery from the former Kanga broke his duck with a four at square leg. The next delivery secured another four without any effort on the part of batsman being bye. A couple of minutes later the first decade was up. The pair by this time had settled down and at 11.35 the score-board showed twenty. The smart fielding of the Mahomedans did not, however, permit the batsmen to take much liberty and Maherhomji who lifted a loose delivery from Aziz was caught in slips by Saleh Mahomed. (26 1 10) Driver now joined his skipper but had the misfortune to be caught before he could make a single run. He tried to hit out a loose delivery from Aziz and sent the ball straight into the hands of Usuf Beg at slips (26 2-0) Chothia, came in next but did not last a minute being run out while trying to spatch a single when Kanga hit Aziz (27-3-0.)

With three wickets down for bare twentyseven on such fast and true wicket as the maidan is, things looked gloomy for the Parsis, and cheering among their supporters was at a standstill at least for the time being. Kapadia was next in, and his skipper welcomed him with a splendid over-boundary hit, which sent the ball into the tent that has been specially erected for invalided soldiers, who turned out in large numbers to witness the game. The third and fourth decades were successively up on the score board chiefly through the efforts of Kanga. Just then the bowling changed hands, Thamburalla relieving Saleh Mahomed. Run continued to come in steadily, both players playing a cautious game, and at 1 P. M. the score stood at 70. Frequent changes were made in bowling, and when 80 was registered Ashfaq Ali was put on in the place of Saleh Mahomed. The change had an immediate effect, Kapadia raising his very first delivery was easily caught in the slips by Usuf Beg (81-4-24.) Warden joined Kanga, the latter having 43 so far to his credit. The pair between them scored evenly, and at 1.40 exactly two hours after start, the century was registered amidst cheers. Shortly after Kanga was caught behind the wickets (102-5-48). His innings included seven fours and one six. J. S. Gandhi came in next and the pair had settled in when the lunch interval came. The score then stood at 128.

Score at lunch:—
Dr. H. D. Kanga (Capt.) C. Peermahomed Irfanib Ashfaq Ali 48.
R. P. Meherhomji Saleh Mahomed b S. A. Aziz 10.
D. D. Driver c Usuf Beg b Aziz 0.
S. M. Chothia run out 0.
D. K. Kapadia c Usuf Beg b Ashfaq Ali 24.
J. S. Warden and S. M. Gandhi batting.
Total for five wickets 128.
LATER: To-day's play of the annual Quadrangular International Cricket Tournament between Parsis and Mahomedans resulted as follows:—Parsis all out 216, Mahomedans 58 for three.

Sequel to an Election.

Case in Police Court.

POONA, September 4.

In the Court of Major Leslie, Contonment Magistrate, to-day, Moulvie Rafudin Ahmed appeared in answer to a notice issued on him on behalf of Gulam Ahmed of Bombay to produce documents alleged by Gulam Ahmed to have been obtained from him by dishonest means.

Mr. Rafudin, in answer to the Court as to whether he had brought the document, explained that he had sent a petition to H. E. the Viceroy, who had ordered an inquiry into the matters alleged by him in the petition. As this letter would have to be produced by him at the inquiry he wished to keep it.

The Magistrate said that he was not concerned with that inquiry. It was alleged that he (Moulvie Rafudin) had got the document by dishonest means, and the Court wanted him to produce it.

Mr. Ahmed then produced a sealed envelope, and Mr. Apte, pleader of Gulam Ahmed, at once claimed the right of inspecting the document. This the Court granted and fixed the next hearing ten days hence.

The document, which was written in Urdu, stated that the complainant, in company with the Hon'ble Mr. Fakir Mahomed Pathan, came to Poona from Dharwar on the 20th June. They had made up their minds to stay with

Moulvie Rafudin Ahmed while in Poona. The A. Mr. Jinnah came to the station and took the Peerbhoy Mansion. After some time, Jinnah, Barrister, came and both of them asked Mr. Pathan for his vote. They were ho trying to induce him, but Mr. Pathan refused, that he had promised his vote to Moulvie Rafudin the time of leaving, the Agent of Mr. Jinnah (Gulam Ahmed) five notes of Rs. 100 each, although (Gulam Ahmed) asked what it was. The notes were returned. The document is dated the 5th August.

Secondary Education.

Made Free in Jamnagar.

BOMBAY, September 4.

At a durbar held on 1st September last to celebrate 44th birthday of the Jamsahab His Highness Shree Jaisinghi of Jamnagar, it was announced that secondary education in the State would be made free from that date. It will be remembered that primary education was free in Jamnagar State from 1st March, 1912 as first towards development of education among His Highness subjects. The present concession not only means mission of fees realized from students but also an increased expense on staff and buildings as free secondary education is likely to swell the number of student

Dadabhai Naorojee's 92nd Birthday.

BOMBAY, September 4.

The 92nd Birthday of Dr. Dadabhai Naoroji was celebrated at his bungalow at Versova this morning when under the auspices of the Guzarati Strimant deputation of ladies representing all the different communities presented him a congratulatory address. In the course of reply the Grand Old Man of India complemented the ladies for their active interests in promoting female education by starting different educational institutions in the province and country conducted by ladies for which he had himself strived in his early days. He said that well wishers in England have been helping us well in this matter. Even the Government has awakened and has moved for furtherance of the very slow progress of female education in our country. I expect my countrymen and country women to rise equal to the occasion. Let them all make proper representations to the authorities regarding their real wants and for their real solution and for the best steps to be taken for advancement of education of women in India, it is essential to possess the united opinion of our country. I have great faith that with a highly respected Indian member like my good friend the Hon. Sir Bankaran Nair at the head of the Education Department, substantial progress is sure to take place in the desired directions. I wish all success to the laudable efforts on the part of our Government and of my people for the new and healthy movements they are starting for the enlightenment of Indian women.

Burma.

Juvenile Employment Bureau.

RANGOON, September 4.

For some time past the Director of Agriculture has been under consideration and has been in correspondence with the Director of Public Instruction on the subject of the establishment of a Juvenile Employment Bureau in Burma. The Burma Education Syndicate, who were invited for an expression of their opinion, have wired their reply stating that with the sanction of the Government as an experimental measure the employment bureau on a small scale might be opened in the office of each Inspector of Schools at the headquarters of his circle to be conducted on lines indicated by the Director of Public Instruction.

SIND.

Hindu Wife's Suit.

For Custody of her Children.

KARACHI, September 4.

A Hindu lady at Hyderabad brought a suit before the District Judge against her husband, a rich man of standing, for the custody of their minor children on the ground that he, though a Hindu by birth, had lately embraced Islamism and that she had very strong sentiments against that religion. The Judge, in refusing the application, said that the welfare of minor children required them to be with the father, who was a man of standing and who could support them well. As regards the youngest child, an infant in arms, the father could afford to keep a nurse, while if it were given to the mother it would have, like the mother, to live on the charity of others. The father was the natural guardian of his children by law and to prefer anybody else to him, merely because he had changed his religion, according to law was no ground for divesting a man of his natural rights. The Judge, therefore, dismissed the application, the applicant to bear all costs.

The wife intends appealing.

Successful Police Ruse.

Capture of Robbers.

KARACHI, September 4.

The story of a clever and successful ruse of the Karachi police was revealed before the Additional City Magistrate. Having received reports of robberies people leaving for Manghapir in the early morning, the Inspector of Police planned a surprise. Obtaining a bullock cart he had one policeman dressed as a kutch bullock cart driver, another as a Punjabi, who sat by the side of the driver, and three others wore "boorkas" (women's veiled cloaks) and sat in the rears. When they had gone about four miles three men appeared from behind the cart and abruptly ordered the driver to stop. The pseudo-Punjabi was dragged down from the cart and ordered to make the women alight and give up the jewellery. One of the pretended women got down from the back of the cart and threw up his "boorka", and the surprised robbers immediately closed with him. The other policemen then joined in the struggle. A sentence of two years' rigorous imprisonment each was passed.

The P. and O. steamer "Morea" with the outward mail of the 5th instant, left for Bombay on the 3rd instant.

వికటభారతి

నెర్రా - పేమ - దామలా - బదామలా - మురమా - మానమా - అదామలా - ఆర్యామలా - పేరనిండామలా - చెన్న...

అంతకంటే బ్రహ్మాండంలో అంతా పరోపకార పరా... అంటారే వుంటారా? అంతా స్వాస్థ్యములే వుంటారా?

ఎక్కడి మాట-ఎవరు చెప్పారు-కృతయుగంలోనే... అలాంటిది. ఇది కలియుగంలో వుంటారా? వుండరు.

చదువుకోవడంకల్ల సర్వార్థంకలగడదులేదుగాని నున్నా... గుర్తు పడకనే అది కష్టమవుతుంది చదువు...

కడుపునొప్పిగా మారుతుంది - మోపం - పొంగిపోవడం - స్వాస్థ్యంకల్ల - పన్నాగాలు - వైకి - అతివిషయం - మహా...

అంటే అంతా ఈలాగే వున్నారా ఆశోయేమో - అదిఎట్టికీ జరిగేసంగతి కాదులేండి - అదికాళ్ళకే లెక్కలేండి - అదిచూడమంటే...

తెలియజేమిటి పెద్దపెద్ద పండితు లిద్దరంత ముత్రంచేత... సర్వార్థము కారని శిష్యుడును ది - ఈ సంగతి ఇట్టి ఏర్పా...

సర్వవృద్ధి క విష సంజీవిని.

మారు (100) రూ గాయలు బహుమతి.

ఏమిట నమ్మరాదు! ఇప్పుడు బోమరు !!

తేజ కొండీపాళు వలన, మంట పొట్టకు తగిన పరిహారమును బొంద...

మా యావధమును మాకు తిరుగుకుండు తిరుగు నెలలైన మొత్తము...

వెల 2 పీసాలు కల ప్యాకెట్లు 1-కి 8 ఆ ప్యాకెట్ 3 అణాలు. ఒకటేకడ (2) గ్యాకెట్లు తెప్పించుకొని ప్యాకెట్ అతిశయ.

Advertisement for ALLBUTT & Co. Chemists, listing products like Magic Cure, Bathing Oil, Iron tonic pills, and Anti Malarial Drops with prices.

మీకు కావలెనా? R.L.N. టానిక్ మూలము డబ్బు 4.కి రు. 1. మర్యాద సత్యము శేన 1-కి రు. 1.

కలియుగ కల్పవృక్షము. కృతయుగమందు కల్పవృక్షము మహాస్థలంలోక...

Advertisement for 'శారదాంబ' (Sardamba) featuring a portrait of a woman and text about a medicine for various ailments.

కర్తీ శేషులైన గోపాలకృష్ణ గోఖలేగారి చక్కని

రంగుల చిత్రపటము

చిత్ర 1-కి వెల 0-1-0 12 ప్రతులకు 0-9. 3. పి. భద్రులు ప్రత్యేకము.

Advertisement for 'బొబ్బిలి ముట్టడి' (Bobbili Mutthadi) featuring a portrait of a man and text about a medicine for various ailments.

పింగళ సంవత్సరాది సంచిక.

ఆంధ్ర మహాశయల యుద్ధారమైన సాహాయ్యబలిమిని నింతవరకును నేను సంవత్సరాది సంచికలు...

దారుణులైన ఐరోపా మహాసంగ్రామము వలన కాగితముల కర వేర్పడినను పింగళనామ సంవత్సరాది సంచికను యథాప్రకారము ప్రచురించుటకు...

ఆంధ్రమహాభాగవతము వచనము.

ఇందుది అతి సులభ శైలిలో శ్రీలక్ష్మీ బాసులకు కూడ తెలియజేయుట వ్రాయబడియున్నది. వీరదాత విషయములు యందులో మెరుగుగా నున్నవి. బాగుగ వివరింపబడి యుండుటవలన చదువు గారికి మనోహరముగ నున్నది. ఇందు ఆయా పద్యములకు తగిన శత్రువులు లును చేర్చబడి యున్నవి. ఇట్లుంటే దశమస్కంధము పూర్తియైనది.

ప్రథమస్కంధము	1-0-0
ద్వితీయ చతుర్థ స్కంధము	1-4-0
చతుర్థ పంచమస్కంధములు	1-4-0
షష్ఠ సప్తమస్కంధములు	1-4-0
అష్టమ నవమస్కంధములు	1-0-0
దశమస్కంధము ప్రథమ భాగము	1-4-0
ద్వితీయ భాగము	1-4-0

235 ఆర్. వేంకటేశ్వర అందుకో, ఆనందా ముద్రాలయాధికారము, మద్రాసు.

వైదికీయ స్వార్థ బ్రాహ్మణ నిత్యకర్మాప్రకరము

సవ్యరూపగ్రయోగము. 820 పుటలు రేల 1-4-0.

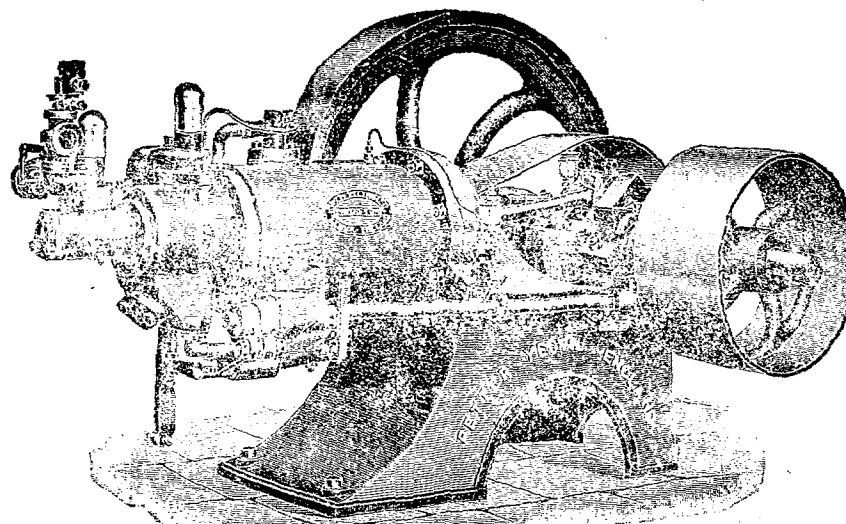
దీక్షాతులీ ఆశ్రమము వారిచేత రచితమైన, స్వార్థవం దన, బ్రాహ్మణ, బ్రాహ్మణ్య, కర్మాప్రకరము, వైశ్వదేవ, అతిథి భూజనము, వాసికాంబుధించిన, భక్తిభావము, స్థానాధిపతి, సమస్తాధిపతి మొదలగు ఇతర విషయములు దాదాపు అర్థ విషయములు ఆంధ్రీకరణముతో వివరముగ నిర్దేశించి, దాదాపు రేల గ్రంథములు భాగములు.

2. సదాచారము: సాంధ్రకాశ్యపురము. 10-0-0. ఈ రెండుగ్రంథములు ఒకవర్గాయము కొనవారలకు 2-0-0-0 కే ఇచ్చెదము. ఇవిగాక భారతభాగవతాది గ్రంథములు, వాత యోగప్రదీపికాది గ్రంథములు, తొట్టివైద్యగ్రంథములు, ఇతర వైద్యగ్రంథములు, గాయత్రీ, ప్రాసంగ్యంధ్య, జగద్గురు అది శంకరాచార్యము, ముప్పానుకటములు మొదలగు లభించును. గలయవార లీవిధముగా వ్రాసికొనవలె.

మా నేడరు స్వధర్మప్రకాశిని, గుంటూరు. తేక డి. వి. శిర్డీ పూర్తి, కృష్ణాజిల్లా అని వ్రాసి.

వెట్టర్ వేటెంటు ఆయిల్ ఇంజనులు.

సులభముగా యంత్రమును - చక్కని పరిశుభ్రము - స్థూలనిర్మాణమును, నిరాటంకముగా ముచ్చటైన నడకయు ఈయంత్రములకు గొప్ప లక్షణములు. అన్ని పరిమాణములలోని యంత్రములను అవసరమైనవి (Crud చమరతోనైనను, నుంచి చమరతోనైనను, నిజమున్న మూతతోనైనను, చక్కగా నడుపవచ్చును.

వెట్టరు ఇంజనుల ప్రత్యేక ఉపయోగములు.

1. తనంతటనే శీతంపులైన తరగల్గూలుపగల గొట్టము గలదు. ప్రారంభించబడిన పై శీతంపు అవసరములేదు.
2. తగులబడినాకండనుండు రగల్గూలుపగలగొట్టములు ఇతర యంత్రముల యందు కొన్ని వారములలో పెడి పోవును. ఇటు కొన్ని వర్షాల మాలకు పెడిపోవును.

3. ప్రేముడు ఒత్తిడిని తగ్గించుటచే, యంత్రము స్వాధీనమున నుండును. 4. కత్తెతనములకు మిక్కిలి తక్కువ. నడుపుటకు కావలసినంతకంటె తక్కువనుచున్న వృథాగాకాలదు. 5. త్వరలో నడపించవచ్చును ఏ పరిమాణపుచానినైన రినివిషములలో నడపవచ్చును. 6. బలకరములైన పరిచయ భాగములను కొన్నిటిని ఎక్కువగా నడపవచ్చును. మూలముగా నిర్మించబడిన దిగటచే ఎక్కువకాలము పనిచేయును. 7. కీటకు ఇంజనుల నిరామును లేకడ నడచేయుటకు తగినవి. 8. పనిచేయు భాగములు 2 మా కొద్దియగుటచేత నిర్మాణములనున్నవి. 9. మధ్యముగ పరిచయ భాగములకు లేక చక్రములకు అపాయము సంభవించినప్పుడు మూల సమయ తనంతట ఆగిపోవును. అండలను యంత్రము నిలుపును. కావున సురక్షితముగ నుండును. అనేకపరిమాణములలో స్థానాలో నున్నవి. కలలకుగాని, ఇతర విషయములకుగాని దయచేసి మాకు వ్రాసికొనవలె.

జెస్సు అందు కంపెనీ, లిమిటెడ్, ఇంజనీయరింగు డిపార్టుమెంటు, మద్రాసు.

కలరామాత్రము:- కలరా ప్లేగువలెనే ఒక విధమైన అంటు బాధ్యము ఇది గాలియందున్నట్టి రూపందు పరమాణువు వైన విషపురుగులు చేరుటవలన గలుగును. ఈ పురుగులు, శరీరములో తేలి రక్తమును జెరుపును. ఈ కలరామాత్రము లోపల ఇమిడి వెంటనే విష పురుగుల జంప ప్రారంభించి, వాంతిభేదుల తగ్గించి, మూత్రము పెడలించి నాడికి పుష్టి కలుగజేయును. రేల 0-0-0 అమృతాంజనము డిపో, రీ, లెంబు శెట్టిబీడ్, మద్రాసు.

(Baron & Co)

శిల్పకళా మూల నానుబంధి 1-కి ర. 0-4-0 దక్ష బుడ్డు రు. 2-8-0
7 ముద్రాపత్రం సాదాశ్శం శేరు 1-కి ర. 0-14-0 రెండవరం శేరు 1-కి 0-12-0

బ్యారన్ అందు కంపెనీ, 18 యె. సెకండులైఫ్ బీచ్, మద్రాసు.

బ్యారన్ అందు కంపెనీ

మేలైన సువాసన పొడి, సాదాశ్శము. మేము రియాలిటీ నడిచినప్పుడు శ్రేష్టతరమైన పొగాకు తేత, అపువధి మూకలకల్లనన్ను, సువాసన దర్శములచేతనున్న చేయబడినది. ఇది శిశుభారములు, బింటి తలనొప్పి, పీనస్, దీర్ఘ కడితలులు, ముఖ పి, వైకములు ఇత్యాది శిశుశ్శములను అతలగా తదుద్బుధియే గాక, యిదియుపయోగించుచున్న, శరీర కుతూహలము, బుద్ధిప్రకాశము, సరములకు ఉత్సాహము కలుగును. ఇది ఒకతూరి యుపయోగించినవారి ఇతర సవ్యములను ఆకేషించును. సర్వజనుల యుపయోగ నిమిత్తమై ఈ సవ్యమును సామాన్య ధరకే విక్రయించుచున్నారము. దీనిని ఒకతూరి పరిశీలించి దీనియొక్క ముగుణములను గ్రహించుకలయిన మామొక్క శిశుక.

ఆంధ్రమహాభాగవతము వచనము

మ. చంద్రాది తయిలము

ఈ ప్రేమము వారిచేత రచితమైన, స్వార్థవం దన, బ్రాహ్మణ, బ్రాహ్మణ్య, కర్మాప్రకరము, వైశ్వదేవ, అతిథి భూజనము, వాసికాంబుధించిన, భక్తిభావము, స్థానాధిపతి, సమస్తాధిపతి మొదలగు ఇతర విషయములు దాదాపు అర్థ విషయములు ఆంధ్రీకరణముతో వివరముగ నిర్దేశించి, దాదాపు రేల గ్రంథములు భాగములు.

2. సదాచారము: సాంధ్రకాశ్యపురము. 10-0-0. ఈ రెండుగ్రంథములు ఒకవర్గాయము కొనవారలకు 2-0-0-0 కే ఇచ్చెదము. ఇవిగాక భారతభాగవతాది గ్రంథములు, వాత యోగప్రదీపికాది గ్రంథములు, తొట్టివైద్యగ్రంథములు, ఇతర వైద్యగ్రంథములు, గాయత్రీ, ప్రాసంగ్యంధ్య, జగద్గురు అది శంకరాచార్యము, ముప్పానుకటములు మొదలగు లభించును. గలయవార లీవిధముగా వ్రాసికొనవలె.

మా నేడరు స్వధర్మప్రకాశిని, గుంటూరు. తేక డి. వి. శిర్డీ పూర్తి, కృష్ణాజిల్లా అని వ్రాసి.

బంగారు పతకములను

మద్రాసులోని కలకత్తాలోను ఆయుర్వేదీ యావద్గ ప్రవృత్తములయందు నిచ్చిరి

జాండవారి వైద్యశాల

వైద్యములు, బిల్లులు, మూత్రములు మొదలగునవి యన్నియు శాస్త్రాక్ర. ప్రకారమున సిద్ధపరుచుదురు. వెలపట్టిక కై వ్రాయుదు. పతక సారి చూచిన సంగతి తెలియును.

వ్యవహారములన్నియు నాంగ్లేయ భాషలోనే జరుపవలయును.

చెన్నపురిలోను చెన్నపురి రాజధానిలోను ఏజంట్లు కావలయును.

The Zandu Pharmaceutical Works
388 The Aurvedic Pharmacists.
Elphinstone Road, Bombay, 13.

కుంకుమ పువ్వు

సృష్టమును నిర్మాణము నగు కుంకుమ పువ్వు మా వద్ద దొరుకును. కొనువారు మార్కమాటకు గమనింపుడు. కరస్పాక్ డెప్పు మొదలగు వి ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:-

ఎస్. నారాయణ అందు కంపెనీ
(53) 41. నాన్నుంబిడి, బొంబాయి.

180 పుటల పుస్తకము ఉచితము

ఆరోగ్యమున కాశ్యకములును పొందుట స్వాభావికమైన కొన్ని విధముల అనుసరించుటవలననే కల్గుచున్న ఈ ఉత్తమమైన పుస్తకము ఆరోగ్యమార్గమున కలుగజేరిన సామ్యమును దృఢపరచును ఆయుర్వేదాన్ని ఇష్టించును. ఈ పుస్తకము ఇనామగా నీయబడును. పొన్ను చాయో కుమే భరించుట వలదు. వెంటనే వ్రాసి మాకు.

219 వైద్యశాస్త్ర మునిశంకర్ గోవిందజీ, ఆతంకనిగవా హోషధాలయం, 157, బాద్య, మద్రాసు.